

Yrkesinriktad rehabilitering

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar

FPA:s servicebeskrivning för rehabilitering

1.1.2023

Innehåll

Inledning.....	4
1 Klienter som deltar i yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar.....	5
2 God rehabiliteringspraxis som är effektiv och stöder rehabiliteringen	6
2.1 God rehabiliteringspraxis	6
2.2 Klientens mål styr genomförandet av rehabiliteringen	6
2.3 Rehabiliteringen hjälper klienten att komma vidare i yrkeslivet	7
2.4 Samarbete krävs för att rehabiliteringen ska ge gott resultat	7
2.5 Gruppverksamhet möjliggör kamratstöd	8
3 Ordnande av yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar	8
3.1 Formen och platsen för genomförandet av rehabiliteringen	8
3.2 Rehabiliteringens tidsschema och utformning	9
3.3 Rehabiliteringsdagens och olika mötenes längd.....	10
3.4 Genomförandet av en distansrehabiliteringsdag under en yrkesinriktad rehabiliteringsutredning	11
3.5 Nätverksarbete och nätverksöverläggningar som ingår i rehabiliteringen	15
3.6 Gruppverksamhet.....	16
4 Genomförande av yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar	17
4.1 Serviceproducentens uppgifter innan den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen inleds	17
4.2 Serviceproducentens uppgifter under den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen.....	18
4.3 Serviceproducentens uppgifter efter den fortsatta utredningen.....	26
5 Yrkesplan.....	29
6 Personal som genomför yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar.....	30
6.1 Det multiprofessionella teamet.....	30

6.2	Uppgifter och krav på erfarenhet för den personal som genomför rehabiliteringen.....	32
7	Serviceproducentens erfarenhet.....	33
8	Lokaler som används vid rehabiliteringen	34
9	Hur inkvarteringen ska ordnas.....	35
10	Måltider	35
11	Bedömning av funktionsförmågan styr genomförandet och visar förändringen.....	36
11.1	Mätinstrument och användningen av dem samt syftet med mätningar.....	36
11.2	Mätning av hur klientorienterad rehabiliteringen är	38
12	Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar för klienter med synskada	39
12.1	Det multiprofessionella teamet för rehabilitering av klienter med synskada	39
12.2	Lokaler som används vid rehabiliteringen.....	40
12.3	Hur inkvarteringen ska ordnas	41
12.4	Måltider	41
13	Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar för klienter med hörselskada.....	41
13.1	Det multiprofessionella teamet för rehabilitering av klienter med hörselskada.....	41
13.2	Lokaler som används vid rehabiliteringen.....	42
13.3	Hur inkvarteringen ska ordnas	43
13.4	Måltider	43

Inledning

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar är avsedda för klienter vars arbets- eller studieförmåga har försämrats väsentligt (6 och 7 a § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner 566/2005, nedan FRPL).

Det är fråga om en rehabiliteringstjänst där ett multiprofessionellt team och klienten tillsammans bedömer klientens arbets-, funktions- och studieförmåga samt hans eller hennes kompetens, arbetslivsfärdigheter och rehabiliteringsbehov. Utifrån utredningen gör klienten och det multiprofessionella teamet tillsammans upp en yrkesplan för klienten som innehåller olika yrkesalternativ och som beaktar de stödåtgärder som klienten behöver. Under den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen utför det multiprofessionella teamet och klienten nätverksarbete samt deltar i nätverksöverläggningar för att trygga förutsättningarna för att yrkesplanen ska kunna genomföras och för att säkerställa att rehabiliteringsprocessen fortskrider.

Rehabiliteringen kan genomföras med eller utan inkvartering. Ordnande av inkvartering gäller bara de serviceproducenter som har förbundit sig att vid behov ordna inkvartering för klienter under yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar.

Målgruppen består av personer som är klienter inom yrkesinriktad rehabilitering och som uppfyller de villkor för beviljande som anges i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (FRPL 6 och 7 a §).

Observera:

En yrkesinriktad rehabiliteringsutredning är **inte avsedd för**

- medicinsk bedömning av arbetsförmågan
- undersökning och utredning av hälsotillståndet.

Servicebeskrivningens utformning

FPA:s servicebeskrivning för rehabilitering består av 2 delar: **en del som beskriver yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar** och **en allmän del**. Servicebeskrivningens båda delar följer här efter varandra. Vardera har egen pärm och innehållsförteckning.

1 Klienter som deltar i yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar är avsedda för klienter som

- på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller sin helhetssituation i övrigt har svårt att få sysselsättning, hitta lämpliga arbetsuppgifter eller lämpligt utbildningsområde

och som

- för att kunna inrikta sig på arbete eller studier behöver en yrkesplan
  - vilken grundar sig på en multiprofessionell utredning och bedömning av klientens styrkor och begränsningar i fråga om möjligheterna att få sysselsättning, arbetets eller utbildningsområdets lämplighet, arbets- och studiemöjligheter samt hans eller hennes behov av stödtjänster.

Den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen har beviljats och genomförs i form av yrkesinriktad rehabilitering för klienten då

- klienten har en **sjukdom** eller **funktionsnedsättning** (FRPL 6 §) som har medfört eller under de närmaste åren kommer att medföra en väsentlig försämring av arbets- eller studieförmågan och förvärvsmöjligheterna

eller

- klienten är **i åldern 16–29 år** och hans eller hennes funktionsförmåga har försämrats väsentligt. I fråga om klienterna i den här målgruppen **förutsätts inte** att
  - de har en konstaterad sjukdom
  - villkoren för yrkesinriktad rehabilitering (FRPL 6 §) uppfylls
  - medicinska utredningar har gjorts för att påvisa behovet av rehabilitering (FRPL 7 a §).

Observera: Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar som har beviljats klienter som hör till en arbetsplatskassa genomförs i enlighet med de rehabiliteringsbeslut som FPA har meddelat.

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar LÄMPAR SIG INTE för klienter

- vilkas hälsotillstånd ännu är under utredning och för vilka behovet av rehabilitering och rehabiliteringens ändamålsenlighet ännu inte kan bedömas

- som har ett akut eller obehandlat missbruksproblem
- vilkas mål inte är att övergå till, komma ut i eller återvända till arbetslivet.

2 God rehabiliteringspraxis som är effektiv och stöder rehabiliteringen

2.1 God rehabiliteringspraxis

Serviceproducenten ska genomföra klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning på ett sådant sätt att

- klienten kan lita på att de metoder som används i rehabiliteringen och de sätt på vilka rehabiliteringen genomförs grundar sig på vetenskaplig evidens eller annars är etablerade och allmänt accepterade
- klienten upplever att han eller hon bemöts som individ och att hans eller hennes kognitiva, funktionella, emotionella och psykiska resurser och behov av stöd beaktas
- klienten upplever att man i rehabiliteringen beaktar hans eller hennes livssituation, resurser och begränsningar
- klienten upplever att kommunikationen är respektfull och att hans eller hennes rehabilitering har förberetts väl
- klienten medverkar i planeringen av rehabiliteringen och får sådan allmän samt specifik information som behövs för detta
- klienten kan identifiera de faktorer som inverkar på hans eller hennes funktions- och arbetsförmåga eller studieförmåga, och identifierar förutom sina begränsningar också sina styrkor och blir varse sådant som gör det möjligt att åstadkomma förändringar.

2.2 Klientens mål styr genomförandet av rehabiliteringen

Serviceproducenten ska genomföra klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning på ett sådant sätt att

- klienten upplever att de mål som i samråd formulerats för rehabiliteringen är betydelsefulla för honom eller henne själv
- klienten upplever att man i rehabiliteringen arbetar i enlighet med de mål som har ställts och fokuserar på sådant som är viktigt på individuell nivå

- uppfyllelsen av klientens yrkesmässiga mål och det arbete detta kräver utvärderas i samarbete med klienten och andra nätverksaktörer under hela den tid som rehabiliteringen pågår.

2.3 Rehabiliteringen hjälper klienten att komma vidare i yrkeslivet

Serviceproducenten ska genomföra klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning på ett sådant sätt att

- klienten lär sig förstå hur han eller hon själv kan påverka sin arbets-, studie- eller funktionsförmåga samt sitt välbefinnande
- klienten får resurser för det aktiva arbete som rehabiliteringen kräver och kan använda de här resurserna för att utarbeta den egna yrkesplanen vidare
- klienten upplever övningarna och de handlingsätt som stöder rehabiliteringen som meningsfulla och lätta att ta till sig
- klienten får tillräckligt med information om olika alternativ och tjänster för att den egna yrkesplanen ska kunna utarbetas vidare
- klienten har möjlighet att lära sig nya arbetslivsfärdigheter och arbetssätt
- klienten får verktyg för att samordna arbete eller studier med sitt dagliga liv.

2.4 Samarbete krävs för att rehabiliteringen ska ge gott resultat

Serviceproducenten ska genomföra klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning på ett sådant sätt att

- klienten förstår att nätverksarbete med olika aktörer (t.ex. social- och hälsovården, sysselsättningstjänsterna) är viktigt för en målinriktad och planmässig rehabilitering
- klienten upplever sig ha nytta av multiprofessionellt samarbete som förenar olika perspektiv och kompetens inom olika områden
- klienten upplever att de olika aktörerna arbetar i enlighet med de gemensamma målen
- klienten upplever att den kommunikation mellan de olika aktörerna som rör klienten själv är fungerande och tydlig, och att den sköts på överenskommet sätt.

2.5 Gruppverksamhet möjliggör kamratstöd

Serviceproducenten ska genomföra klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning på ett sådant sätt att klienten

- vid behov kan delta i gruppverksamhet, om det är praktiskt möjligt att ordna sådan under rehabiliteringen och det inte hindrar att klientens individuella yrkesplan utarbetas vidare
- upplever att den eventuella gruppverksamheten är meningsfull, att den lämpar sig för honom eller henne och främjar rehabiliteringen
- får möjlighet att utbyta kunskaper och goda inlärningserfarenheter i en grupp där medlemmarna har likartade behov av och mål för sin yrkesinriktade rehabilitering och befinner sig i ungefär samma livssituation.

3 Ordnande av yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar

3.1 Formen och platsen för genomförandet av rehabiliteringen

Serviceproducenten ska genomföra den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen i huvudsak eller, enligt klientens behov, **i sin helhet som individuell rehabilitering**.

Rehabiliteringstjänsten kan också **delvis** genomföras i form av **rehabilitering i grupp**, om det är ändamålsenligt och nödvändigt med tanke på klienten.

Observera: Klientens rehabiliteringsprogram kan **högst till hälften** bestå av rehabilitering som genomförs i grupp.

Serviceproducenten kan också genomföra den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen **delvis som rehabilitering på distans**. **Närmare information:** den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten, avsnitt 3.4: Genomförandet av en distansrehabiliteringsdag under en yrkesinriktad rehabiliteringsutredning.

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar genomförs **vid serviceproducentens verksamhetsställe utan inkvartering** (tidigare rehabilitering i öppen vård) eller **med inkvartering** (tidigare rehabilitering i slutenvård).

Närmare information: den allmänna delen, kapitel 10: Inkvartering.

Observera: Serviceproducenter som genomför yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar med inkvartering **förbinder sig att** vid behov ordna inkvartering för klienten under den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen. **Närmare information:** den allmänna delen, kapitel 10: Inkvartering och kapitel 9: Lokaler och utrustning som används vid genomförandet av rehabiliteringen.

3.2 Rehabiliteringens tidsschema och utformning

3.2.1 Tidsschema

Klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning ska genomföras i sin helhet inom **4 månader efter att den inledande utredningen har påbörjats**. I den här perioden ingår också **1 uppföljande kontakt** och vid behov **1 uppföljande besök**.

Tidsschema för genomförandet av en yrkesinriktad rehabiliteringsutredning:

1. Ett **kallelsebrev** skickas till klienten **inom 1 vecka** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit.
2. **Förhandskontakt:** Serviceproducenten tar kontakt med klienten senast **2 veckor** innan rehabiliteringen börjar.
3. **Rehabiliteringen inleds** (inledande utredning) inom **5 veckor** efter att serviceproducenten har fått klientens rehabiliteringsbeslut och de handlingar som ansluter sig till beslutet.
4. **Den inledande och den fortsatta utredningen** genomförs **inom 2 månader** efter att den inledande utredningen har påbörjats.
5. Den **uppföljande kontakten** och vid behov det **uppföljande besöket** (ett individuellt besök) ska ske **inom loppet av 2 månader** efter att den fortsatta utredningen har avslutats.

3.2.2 Utformning

Den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen omfattar:

- En **inledande utredning** som tar **2–4 rehabiliteringsdagar** i anspråk (genomförs för **alla** klienter)

Observera:

- Om rehabiliteringsdagarna är fler än 2 kan de genomföras som distansrehabiliteringsdagar

- 2 av de rehabiliteringsdagar som ingår i den inledande utredningen ska **alltid** genomföras **ansikte mot ansikte** vid serviceproducentens verksamhetsställe.
- Den **fortsatta utredningen** som tar **6–8 rehabiliteringsdagar** i anspråk (genomförs för **en del** av klienterna, enligt klienternas individuella behov)
  - **alla** de rehabiliteringsdagar som den fortsatta utredningen omfattar kan genomföras som distansrehabilitering.

Den inledande och den fortsatta utredningen omfattar sammanlagt **högst 10 rehabiliteringsdagar**.

Exempel:

- Om den inledande utredningen omfattar exempelvis 4 rehabiliteringsdagar, kan den fortsatta utredningen omfatta högst 6 rehabiliteringsdagar.

Om en fortsatt utredning genomförs omfattar rehabiliteringen också

- **1 uppföljande kontakt** (alltid)

och

- **1 uppföljande besök** (genomförs för **en del** av klienterna, enligt klienternas individuella behov).

3.2.3 Rehabiliteringsdagar

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen för klienten **mellan måndag och lördag**.

3.3 Rehabiliteringsdagens och olika mötens längd

3.3.1 Rehabiliteringsdagens längd

För klienten omfattar en rehabiliteringsdag **5 timmar**. Av den tiden utgörs **4 timmar per rehabiliteringsdag** av handledd rehabilitering av en yrkesutbildad person.

I en rehabiliteringsdag kan **möten, nätverksöverläggningar** och ett **avslutande samtal** ingå. Deras längd är **i genomsnitt 60 minuter per gång**.

3.3.2 Längden på en uppföljande kontakt eller ett uppföljande besök

Uppföljande kontakt

I rehabiliteringen ingår alltid 1 uppföljande kontakt per **telefon** eller i form av ett **videosamtal** med klienten. Längden på den uppföljande kontakten är **minst 30 minuter**.

Uppföljande besök (individuellt besök)

Klientens **eventuella** uppföljande besök som ingår i rehabiliteringen genomförs alternativt

- vid serviceproducentens verksamhetsställe och varar då i **2-3 timmar**
- eller**
- i form av ett videosamtal som varar i **2-3 timmar**.

3.4 Genomförandet av en distansrehabiliteringsdag under en yrkesinriktad rehabiliteringsutredning

De rehabiliteringsdagar som ingår i en yrkesinriktad rehabiliteringsutredning kan delvis genomföras som **distansrehabiliteringsdagar**, om detta sätt lämpar sig för klienten och klienten själv är villig att genomföra rehabiliteringen på så sätt.

Målen för en distansrehabiliteringsdag är helt desamma som målen för det rehabiliteringsprogram som genomförs vid serviceproducentens verksamhetsställe.

Innan distansrehabiliteringen genomförs ska serviceproducenten alltid försäkra sig om att klienten har förutsättningar för att delta i distansrehabiliteringen så som planerat.

Säkerställ att klienten

- har en enhet med internetanslutning (dator, pekplatta eller smarttelefon) samt nödvändig kringutrustning (t.ex. webbkamera och hörlurar)
- har möjlighet att använda ett separat rum som lämpar sig för videosamtal och där integritetsskyddet kan tillgodoses
- är medveten om och har förstått anvisningarna om datasäkerhet, dataskydd och integritetsskydd.

Se också till att klienten får anvisningar om genomförandet av distansrehabiliteringen samt teknisk support och handledning (t.ex. om användning av en applikation eller plattform) före och under distansrehabiliteringen. **Närmare information:** den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten, avsnitt 3.4.3:

3.4.1 Utformningen av en distansrehabiliteringsdag

Serviceproducenten ska **alltid** komma överens om tidpunkten för genomförandet av distansrehabiliteringsdagarna **tillsammans med klienten**.

Serviceproducenten kan genomföra klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning i form av distansrehabiliteringsdagar på följande sätt:

- Inledande utredning: högst 2 distansrehabiliteringsdagar
- Fortsatt utredning: 6–8 distansrehabiliteringsdagar.

Innehållet i en distansrehabiliteringsdag

En distansrehabiliteringsdag omfattar **totalt 4 timmar**.

Klientens distansrehabiliteringsdag omfattar alltid

- **minst 2 timmar** individuella videosamtal.

Dessa videosamtal

- är till sitt innehåll **möten** och **nätverksöverläggningar** som ingår i den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen
- kan bestå av kortare videosamtal under dagen
- genomförs av **1–2 medlemmar i det multiprofessionella teamet** utifrån klientens individuella behov. Det multiprofessionella teamets yrkesutbildade personer kan också genomföra videosamtalen i par.
- **högst 2 timmar** digital rehabilitering. **Närmare information:** den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten, avsnitt 3.4.2.

Observera:

- Under digital rehabilitering ska **1–2 medlemmar av det multiprofessionella teamet** alltid vara tillgängliga för klienten.

Serviceproducenten ska ge respons på klientens arbete **senast dagen efter distansrehabiliteringsdagen**.

Närmare information: den allmänna delen, avsnitt 1.9 Genomförande av videosamtal och kapitel 2: Ordlista för rehabiliteringen.

3.4.2 Genomförande av digital rehabilitering som ingår i distansrehabiliteringsdagen

Den digitala rehabiliteringen går ut på att klienten **huvudsakligen på egen hand** utför bl.a. olika uppgifter och enkäter på nätet som en del av den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen.

Serviceproducenten ska bygga upp klientens individuella digitala rehabilitering på en plattform eller i en applikation. För den digitala rehabilitering samlar det multiprofessionellt teamet ett individuellt innehåll för den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen som till exempel består av olika videor, inspelningar och textmaterial.

Det hör till serviceproducentens uppgifter att ansvara för att

- innehållet i den digitala rehabiliteringen är tillgängligt
- innehållet på plattformarna eller i applikationerna för yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar är flexibelt tillgängligt för klienten t.ex. på en dator, pekkplatta eller smarttelefon.

Det multiprofessionella teamet har till uppgift att

- med framförhållning säkerställa att klienten för den digitala rehabiliteringen har tillräckligt med innehåll i anslutning till den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen att arbeta med under distansrehabiliteringsdagen
- handleda och följa hur klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning framskrider på nätet och att ge klienten respons.

Den digitala rehabiliteringen möjliggör en gemensam dialog mellan alla medlemmar i det multiprofessionella teamet och klienten. Teman som kommit upp under möten med klienten kan behandlas i samband med den digitala rehabiliteringen, då såväl medlemmarna i det multiprofessionella teamet som klienten kan skapa en gemensam uppfattning om klientens helhetssituation på ett multiprofessionellt sätt.

3.4.3 Enheter för distansrehabilitering, applikation eller plattform, lokaler och teknisk support

För genomförandet av distansrehabiliteringen (videosamtal och digital rehabilitering) **ska serviceproducenten ha**

- sådana enheter med internetanslutning (t.ex. dator eller pekplatta) och nödvändig kringutrustning (t.ex. webbkamera och hörlurar) som det multiprofessionella teamet behöver
- en applikation eller plattform som är datasäker, tillgänglig och lätt att använda och som klienten kan använda på olika enheter (dator, pekplatta eller smarttelefon)
- sådana lokaler som det multiprofessionella teamet behöver, där faktorer som påverkar miljön och kvaliteten har beaktats, såsom akustik och belysning
- teknisk support för det multiprofessionella teamet
- teknisk support för klienten under distansrehabiliteringsdagarna, **åtminstone kl. 8–16**
- försäkringsskydd i enlighet med servicebeskrivningen. **Närmare information:** den allmänna delen, avsnitt 14.1: Serviceproducentens försäkringsskydd.

Observera 1: Utöver distansrehabiliteringsdagens dygnspris **ersätter FPA inte** serviceproducenten eller klienten för andra kostnader som distansrehabiliteringen medför. Serviceproducenten svarar själv för de kostnader som ordnandet av distansrehabiliteringen medför (t.ex. utrustning, teknisk support, kostnader för användningen av en applikation eller plattform).

Observera 2: Serviceproducenten eller FPA **är inte skyldig** att ordna att klienten får en enhet eller kringutrustning för kunna delta i distansrehabiliteringen under den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen. Om klienten inte själv har den utrustning som behövs, ska den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen genomföras vid serviceproducentens verksamhetsställe.

3.4.4 Datasäkerhet, dataskydd och tillgänglighet

För att garantera datasäkerheten, dataskyddet och tillgängligheten vid distansrehabilitering (videosamtal och digital rehabilitering) **ska serviceproducenten**

- säkerställa att den i egenskap av sådan personuppgiftsansvarig som avses i EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679) behandlar personuppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och annan nationell speciallagstiftning
- säkerställa att de datasystem som är avsedda för behandling av klient- och patientuppgifter inom social- och hälsovården är förenliga med bestämmelser och föreskrifter
- följa Valviras anvisningar om distanstjänster
- svara för att de datasystem som vid distansrehabiliteringen används för förmedling och lagring av patientuppgifter uppfyller kraven i bestämmelserna om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- försäkra sig om att klienten är medveten om datasäkerheten och dataskyddet i fråga om de anslutningar och applikationer eller plattformar som används vid distansrehabiliteringen
- göra adekvata patientjournalsanteckningar och föra patientregister i enlighet med rådande bestämmelser och föreskrifter
- säkerställa att distansrehabiliteringen uppfyller kraven gällande tillgänglighet enligt lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

Därtill rekommenderar FPA att serviceproducenten vid distansrehabilitering använder

- en krypterad dataförbindelse
- en applikation eller plattform som kräver stark autentisering av klienten när man i samband med distansrehabiliteringen behandlar dokument som innehåller patientuppgifter om klienten och andra känsliga personuppgifter.

3.5 Nätverksarbete och nätverksöverläggningar som ingår i rehabiliteringen

Serviceproducenten ska **alltid** inkludera **nätverksarbete** i klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning. Nätverksarbetet är **nödvändigt** för att klientens rehabiliteringsprocess ska framskrida smidigt och för att man ska kunna säkerställa nödvändiga stödåtgärder. Serviceproducenten ska **alltid** utföra nätverksarbetet och hålla **nätverksöverläggningarna tillsammans med klienten**.

Serviceproducenten ska genomföra det nätverksarbete som utförs med någon annan nätverksaktör under en rehabiliteringsdag, distansrehabiliteringsdag, ett eventuellt uppföljande besök eller uppföljande besök på distans. En nätverksöverläggning kan genomföras i form av ett **telefonsamtal**, **ett videosamtal** eller **ansikte mot ansikte vid serviceproducentens verksamhetsställe**.

Klienten deltar i dessa nätverksöverläggningar per videosamtal eller ansikte mot ansikte.

I en nätverksöverläggning deltar alltid **minst 1 yrkesutbildad person från det multi-professionella teamet**.

Utöver klienten kan också klientens stödperson delta i nätverksöverläggningen på det sätt man kommit överens om med klienten.

Genomförande av nätverksarbete

Nätverksarbetet ska genomföras på följande sätt:

- Serviceproducenten ska komma överens om nätverksarbetet och nätverksöverläggningarna tillsammans med klienten.
- Serviceproducenten ska komma överens med klienten om vilka uppgifter om klienten som lämnas ut i samband med arbetet med de olika aktörerna som ingår i nätverket.
- Serviceproducenten ska i god tid förbereda utformningen av och innehållet i nätverksöverläggningarna. Serviceproducenten ska också se till att tidpunkterna för nätverksöverläggningarna och sättet att genomföra överläggningarna är lämpligt för alla deltagare.
- Serviceproducenten ska försäkra sig om att de som deltar i nätverksarbetet har tillräckligt med information om klientens situation för att kunna tillföra rehabiliteringen sin expertis som stöd för klientens situation.

3.6 Gruppverksamhet

Serviceproducenten ska vid behov göra klienten delaktig i gruppverksamhet, om det är praktiskt möjligt att genomföra gruppverksamhet i samband med rehabiliteringen och om det är ändamålsenligt i klientens fall. Syftet med gruppverksamheten är att den ska

fungera som en inlärningssituation, där klienten får information bl.a. om arbetsliv och studier. Gruppverksamheten kan också stödja klientens motivation, upplevda självförmåga och arbetslivsfärdigheter.

Serviceproducenten ska planera gruppverksamhetens aktivitetsbaserade övningar och diskussioner så att de har en fast anknytning till klientens individuella behov och mål.

Minst 1–2 yrkesutbildade personer från det multiprofessionella teamet ska alltid delta och leda gruppverksamheten.

4 Genomförande av yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar

4.1 Serviceproducentens uppgifter innan den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen inleds

4.1.1 Kallelsebrev

Serviceproducenten ska skicka ett kallelsebrev till klienten per e-post eller brevpost **inom 1 vecka** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit.

Syftet med kallelsebrevet är att klienten ska få information om

- den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen, t.ex. om syftet med den och om personalen, rehabiliteringens innehåll och tidtabell samt om eventuella inkvarteringsmöjligheter
- tidpunkten för förhandskontakten och syftet med den
- att det är möjligt att ställa frågor och framföra önskemål om rehabiliteringen i samband med förhandskontakten.

4.1.2 Förhandskontakt med klienten

Serviceproducenten ska på förhand kontakta klienten **per telefon** eller **i form av ett videosamtal** senast **2 veckor innan rehabiliteringen inleds**.

Kontakten tas av någon av medlemmarna i det multiprofessionella teamet. Längden på kontakten är **cirka 30 minuter**.

Serviceproducenten ska genomföra förhandskontakten på ett sådant sätt att

- man gemensamt försäkras om att rehabiliteringen är lämplig och genomförs vid rätt tidpunkt med beaktande av klientens hälsotillstånd och livssituation
- klienten får **närmare information** bl.a. om
  - syftet och målen med den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen och om innehållet, personalen och arbetsmetoderna
  - eventuella personliga tillbehör (t.ex. läkemedel, eventuella hjälpmedel osv.) som ska tas med
  - annat som anknyter till genomförandet av rehabiliteringen
- klienten kan ställa frågor och framföra önskemål
- klienten uppmuntras att på förhand fundera över rehabiliteringsmål som är viktiga för honom eller henne
- klienten kan försäkra sig om att hans eller hennes specialbehov tas i beaktande under rehabiliteringen
- klienten får information om vilka mätinstrument som används i samband med rehabiliteringen och om rapporteringen av rehabiliteringens effekter.

Observera:

- Om en klient trots upprepade försök inte kan nås på förhand, hindrar det ändå inte att klienten deltar i den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen. Detta ska i så fall antecknas i klientens handlingar.
- Om man i samband med förhandskontakten konstaterar att tidpunkten för rehabiliteringen inte är den rätta eller att rehabiliteringen inte är ändamålsenlig för klienten, ska serviceproducenten kontakta FPA.

4.2 Serviceproducentens uppgifter under den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen

4.2.1 Inledande utredning

Genomförandet av den inledande utredningen

Den inledande utredningen (omfattar 2–4 rehabiliteringsdagar) ska genomföras som **en helhet** eller som **separata dagar** utan onödiga dröjsmål.

Längd

Den inledande utredningen omfattar högst 4 rehabiliteringsdagar, av vilka

- **minst 2 rehabiliteringsdagar genomförs** vid serviceproducentens verksamhetsställe

och

- **de övriga rehabiliteringsdagarna** kan genomföras som distansrehabiliteringsdagar.

Observera: Den inledande utredningens omfattning bestäms alltid utifrån klientens individuella rehabiliteringsbehov.

Genomförandet av de möten som ingår i den inledande utredningen

Serviceproducenten ska ordna individuella möten för klienten med **varje medlem i det multiprofessionella teamet** så att var och en av teammedlemmarna utifrån sin yrkesroll bedömer klientens helhetssituation tillsammans med klienten.

I mötena med klienten deltar

- en läkare
- den personliga handledaren
- andra yrkesutbildade personer från det multiprofessionella teamet.

Alla dessa yrkesutbildade personer ska i sitt eget arbete vara inriktade på samma mål, stödja klientens motivation och säkerställa en god ömsesidig informationsgång och dialog.

Observera: Det multiprofessionella teamets yrkesutbildade personer kan genomföra mötena **också i par**.

Längden på de möten som ingår i den inledande utredningen är **i genomsnitt 60 minuter per möte**.

Under mötena ska serviceproducenten tillsammans med klienten kartlägga klientens hälsotillstånd samt fysiska, psykiska, sociala och kognitiva funktionsförmåga. Klientens

livssituation samt individuella faktorer och miljöfaktorer ska också beaktas. Serviceproducenten och klienten ska också tillsammans bedöma betydelsen av helhetssituationen för hans eller hennes arbets- och studieförmåga, rehabiliteringsmöjligheter och planering av yrkesväg.

Dessutom ska serviceproducenten

- anteckna klientens rehabiliteringsmål på blanketten **Mina mål** (GAS-metoden)
- sammanställa uppgifter tillsammans med klienten om
  - klientens utbildnings- och arbetshistoria
  - klientens arbetserfarenheter
  - klientens yrkeskunnande och styrkor
  - klientens egna yrkesplaner, önskemål och mål som grund för en arbetslivsinriktad yrkesplan och för bedömning av möjligheterna till utbildning och arbete
- sammanställa information för det multiprofessionella teamets och klientens gemensamma bruk för att bereda klientens yrkesplan
  - utföra nätverksarbete och ordna nätverksöverläggningar för att utreda klientens helhetssituation till exempel med hälso- och sjukvården, företagshälsovården, studerandevården och studerandehälsovården
- välja sådana teman eller helheter tillsammans med klienten som bäst motsvarar klientens mål och behov och som stöder klientens strävan att ta sig ut i arbetslivet
- vid undersökningar och bedömningar i början av den inledande utredningen använda mätare som motsvarar behovet för att kartlägga klientens helhetssituation
  - fästa vikt vid klientens eventuella inlärningssvårigheter
- bedöma behovet av medicinska tilläggsutredningar och konsultationer och hänvisa klienten vid behov till hälso- och sjukvården
- bedöma noggrant om klienten behöver fortsätta på den inledda rehabiliteringsvägen med en fortsatt utredning eller om klientens rehabilitering avslutas efter den inledande utredningen. **Närmare information:** den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten, avsnittet Den inledande utredningen avslutas.

Observera 1:

- Serviceproducenten ska se till att klienten själv får en kopia av blanketten Mina mål.
- Serviceproducenten ska anteckna ansvarspersonerna samt beskriva mål och rekommendationer konkret och tydligt i klientens handlingar.
- Serviceproducenten ska aktivt stödja klienten att med hjälp av en rehabiliteringsdagbok följa upp hur målen nås.

Observera 2:

- Om klienten har företagshälsovård ska serviceproducenten ordna en nätverksöverläggning med företagshälsovården så att företagshälsovården kan utreda möjligheterna att stödja klientens arbete till exempel genom att anpassa arbetet eller ordna sådana stödåtgärder som behövs.
- Om klienten behöver krävande medicinska undersökningar, ska han eller hon vid behov hänvisas till hälso- och sjukvården.

Den inledande utredningen avslutas

Serviceproducenten ska genomföra ett möte mellan **klienten, den personliga handledaren** och **minst 1 annan yrkesutbildad medlem av det multiprofessionella teamet**.

Mötets innehåll om klientens rehabilitering avslutas efter den inledande utredningen:

Klientens rehabiliteringsutredning avslutas efter den inledande utredningen om det **inte är** rätt tidpunkt, ändamålsenligt eller nödvändigt att göra upp en yrkesplan för klienten. Rehabiliteringen avslutas också efter den inledande utredningen om FPA:s beslut endast gäller genomförandet av en inledande utredning.

Serviceproducenten ska alltid utifrån diskussioner **tillsammans med klienten** avgöra huruvida rehabiliteringsutredningen ska avslutas.

Klienten hänvisas enligt hans eller hennes situation till den service som klienten behöver (t.ex. hälso- och sjukvården, medicinsk rehabilitering, sysselsättningservice, missbrukarrehabilitering, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, arbetsverkstad för unga

eller FPA). Serviceproducenten ska säkerställa att klienten har förstått varför han eller hon hänvisas till en annan tjänst eller service.

Serviceproducenten ska alltid utföra det nätverksarbete som behövs innan den inledande utredningen avslutas. Serviceproducenten ska föra nätverksöverläggningar med de aktörer som behövs för att säkerställa att de stödåtgärder som klienten behöver inleds. Orsaken till att rehabiliteringen avslutas samt huruvida det är aktuellt med fortsatt handledning för klienten ska antecknas i klientens rehabiliteringsrapport. Serviceproducenten ska skicka rehabiliteringsrapporten till klienten och till FPA.

Observera:

Då klientens rehabilitering avslutas efter den inledande utredningen **ordnas inte** de rehabiliteringsdagar, den uppföljande kontakt och det uppföljande besök som ingår i den fortsatta utredningen.

Mötets innehåll om klientens rehabilitering fortsätter i form av en fortsatt utredning:

Serviceproducenten ska tillsammans med klienten gå igenom de viktigaste resultaten från den inledande utredningen och andra observationer inför den fortsatta utredningen.

Dessutom ska serviceproducenten

- komma överens med klienten om att fortsätta rehabiliteringen i form av en fortsatt utredning
- planera tidtabellen för den fortsatta utredningen tillsammans med klienten och förbereda ett preliminärt program enligt klientens behov
- granska rehabiliteringsmålen tillsammans med klienten och anteckna eventuella ändringar **på blanketten Mina mål.**

4.2.2 Fortsatt utredning

Genomförandet av den fortsatta utredningen

När klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning fortsätter i form av en fortsatt utredning, ska den fortsatta utredningen som ingår i klientens rehabilitering genomföras omedelbart efter att den inledande utredningen har avslutats. Serviceproducenten ska genomföra den fortsatta utredningen så att **den inledande och den fortsatta utredningen i sin helhet genomförs inom 2 månader efter att den inledande utredningen har påbörjats**.

Serviceproducenten ska genomföra den fortsatta utredningen (omfattar 6–8 rehabiliteringsdagar) som **en helhet** eller som **separata dagar** utan onödiga dröjsmål.

Observera: Genomförandet av den fortsatta utredningen kan tillfälligt avbrytas endast i undantagssituationer, om det är nödvändigt för att man ska kunna utarbeta klientens yrkesplan.

Längd

Den fortsatta utredningen får omfatta **högst 8 rehabiliteringsdagar**.

Alla rehabiliteringsdagar som ingår i den fortsatta utredningen **kan genomföras som distansrehabiliteringsdagar**, om distansrehabilitering lämpar sig för klienten.

Observera:

- Den inledande och den fortsatta utredningens sammanlagda längd är alltid **högst 10 rehabiliteringsdagar**.
- Den fortsatta utredningens totala längd bestäms alltid utifrån klientens individuella rehabiliteringsbehov.

Genomförandet av de möten som ingår i den fortsatta utredningen

Serviceproducenten och klienten ska under den fortsatta utredningen tillsammans bereda klientens yrkesplan. Vid mötena med klienten ska medlemmarna i det multiprofessionella teamet var och en utifrån sin yrkesroll bedöma klientens helhetssituation i förhållande till den yrkesplan som görs upp.

I mötena med klienten deltar

- en läkare
- den personliga handledaren
- andra yrkesutbildade personer från det multiprofessionella teamet enligt klientens behov.

Längden på de möten som ingår i den inledande utredningen är **i genomsnitt 60 minuter per möte.**

Alla yrkesutbildade personer ska arbeta multiprofessionellt och vara inriktade på samma mål, stödja klientens motivation och säkerställa en god ömsesidig informationsgång och dialog.

Observera: Det multiprofessionella teamets yrkesutbildade personer kan genomföra mötena **också i par.**

Under den fortsatta utredningen ska serviceproducenten

- vid utarbetandet av yrkesplanen tillsammans med klienten precisera betydelsen av det som framkommit under den inledande utredningen
- söka olika utbildnings- och sysselsättningsalternativ och lösningar tillsammans med klienten
- tillsammans med klienten bedöma hans eller hennes eventuella behov av anpassning av arbete och studier
- tillsammans med klienten bedöma de arbets- eller studiealternativ som planerats för klienten i relation till hans eller hennes hälsotillstånd och psykosociala funktionsförmåga samt hans eller hennes studie- och arbetshistoria
- utföra nätverksarbete och se till att klienten får tillräcklig och begriplig information och att klienten kan försäkra sig om att yrkesplanerna är realistiska och att de lämpar sig för honom eller henne
- stödja klientens rehabilitering på egen hand och sysselsättningsfrämjande verksamhet
- inkludera i samtalen och arbetet med klienten sådana helheter som motsvarar klientens mål och behov och som stöder klientens arbetslivsinriktade mål
- inleda de stödåtgärder som planerats för klienten under nätverksöverläggningarna.

Den fortsatta utredningen avslutas

1. **Serviceproducenten ska göra upp en individuell yrkesplan för klienten.** I uppgörandet av planen deltar klienten och medlemmar av det multiprofessionella teamet enligt klientens behov.
2. Serviceproducenten ska **genomföra en nätverksöverläggning** t.ex. med sysselsättningstjänsterna eller FPA för att säkerställa att klienten kan gå vidare enligt sin yrkesplan.

Observera: Om klienten är arbetslös ska nätverksöverläggningen alltid genomföras med sysselsättningstjänsterna, så att sysselsättningstjänsterna för sin del kan stödja att klientens individuella yrkesplan utarbetas vidare.

3. I slutet av den fortsatta utredningen ska serviceproducenten **ordna ett avslutande samtal** mellan klienten och den personliga handledaren.

Under det avslutande samtalet ska klienten och den personliga handledaren

- utvärdera genomförandet av rehabiliteringsutredningen, måluppfyllelsen och vilken nytta klienten har haft av utredningen samt utvärdera uppfyllelsen av klientens mål på blanketten Mina mål
- diskutera betydelsen av klientens egen aktivitet för att utarbetandet av hans eller hennes yrkesplan framskrider
- tillsammans komma överens om en **tidpunkt för den uppföljande kontakten**
- tillsammans utarbeta en skriftlig minneslista över de överenskomna möten och uppgifter som planerna för fortsättningen förutsätter av klienten.

Serviceproducenten ska efter det avslutande samtalet lämna in

- klientens rehabiliteringsrapport
- klientens yrkesplan
- blanketten Mina mål.

Observera: Serviceproducenten ska komma överens med klienten om vilken nätverksaktör utöver FPA som yrkesplanen skickas till.

4.3 Serviceproducentens uppgifter efter den fortsatta utredningen

4.3.1 Uppföljande kontakt och uppföljande besök

Serviceproducenten ska genomföra en uppföljande kontakt med klienten och vid behov ett uppföljande besök **inom 2 månader** efter att klientens **fortsatta utredning har avslutats**. Syftet med den **uppföljande kontakten** är att säkerställa att utarbetandet av yrkesplanen framskrider.

Genomförandet av den uppföljande kontakten

Den uppföljande kontakten ska genomfras för **alla** klienter som deltar **i den fortsatta utredningen**.

Längden på den uppföljande kontakten är **minst 30 minuter** och den genomförs **per telefon eller i form av ett videosamtal**.

Den uppföljande kontakten genomförs av den **personliga handledaren** eller **vid behov av någon annan medlem i det multiprofessionella teamet**.

Under den uppföljande kontakten ska serviceproducenten

- motivera och stödja klienten att utarbeta yrkesplanen vidare och genomföra den
- tillsammans med klienten fylla i en enkät om arbetsförmågan och gå igenom resultaten med klienten
- om utarbetandet av klientens yrkesplan **inte har** framskridit
  - komma överens med klienten om det uppföljande besöket och den nätverksöverläggning som kommer att genomföras under besöket.

Observera: Om det ordnas ett **uppföljande besök** för klienten, ska serviceproducenten och den nätverksaktör som man avtalat med under den uppföljande kontakten komma överens om tidpunkten för nätverksöverläggningen och meddela tidpunkten till klienten

- tillsammans med klienten preliminärt förbereda den nätverksöverläggning som kommer att hållas under det uppföljande besöket.

Observera:

- I den uppföljande kontakten **ingår inte någon** nätverksöverläggning.
- Något uppföljande besök **ordnas inte** för klienten om klientens yrkesväg har framskridit planenligt.

Genomförandet av det uppföljande besöket

Serviceproducenten ska ordna ett **uppföljande besök** om klienten behöver ett sådant på grund av att klientens yrkesinriktade rehabiliteringsprocess **inte har framskridit** planenligt.

Det uppföljande besöket ska genomföras

- vid serviceproducentens verksamhetsställe, varvid besöket varar i **2-3 timmar**
- eller**
- i form av ett videosamtal som varar i **2-3 timmar**.

Under det uppföljande besöket ska serviceproducenten tillsammans med klienten utreda vilka faktorer som försvårat eller förhindrat genomförandet av klientens yrkesplaner.

Under det uppföljande besöket ska serviceproducenten

- stödja klienten så att klientens yrkesmässiga situation och yrkesplan främjas
- tillsammans med klienten förbereda innehållet i den nätverksöverläggning som kommer att hållas under det uppföljande besöket. För nätverksöverläggningen reserveras **cirka 1 timme**
- genomföra nätverksöverläggningen med nätverksaktörerna **per telefon, i form av ett videosamtal** eller **vid serviceproducentens verksamhetsställe**
- planera och komma överens med klienten om de fortsatta åtgärder som behövs och göra upp en **minneslista** över dem tillsammans med klienten.

Det uppföljande besöket genomförs av den **personliga handledaren** eller vid behov av någon **annan medlem i det multiprofessionella teamet**.

Respons på det uppföljande besöket

Serviceproducenten ska sammanställa en **uppföljningsrapport** för klienten (en kort rehabiliteringsrapport och uppföljningsrapport) efter det uppföljande besöket.

Uppföljningsrapporten ska innehålla

- serviceproducentens utvärdering av hur klientens yrkesplan har genomförts
- uppgifter om de fortsatta åtgärder som planerats
- uppgifter om den nätverksöverläggning som hållits.

Uppföljningsrapporten ska skickas **till klienten**. Den ska även skickas till FPA om

- klientens individuella behov eller situation kräver fortsatta åtgärder av FPA
- något som särskilt behöver delges FPA är förknippat med klientens rehabilitering.

4.3.2 Rehabiliteringsrapport

Serviceproducenten ska sammanställa en rehabiliteringsrapport till klienten då

- rehabiliteringen avslutas efter den inledande utredningen
eller
- den fortsatta utredningen har genomförts.

Rehabiliteringsrapportens innehåll (med tydliga rubriker)

Sammandrag

- tidsperiod under vilken rehabiliteringen har genomförts
- klientens individuella rehabiliteringsmål
- en koncis beskrivning av klientens rehabiliteringsresultat och rekommendationerna.

Frågor som gäller klientens rehabilitering

- rehabiliteringsbehov och förväntningar på rehabiliteringen
- beskrivning av det målinriktade arbetet och uppfyllelsen av rehabiliteringsmålen
- antalet genomförda nätverksöverläggningar och nätverksaktörerna

- hur nätverksarbetet har genomförts, vilka av klientens närstående som har deltagit i arbetet och en beskrivande bedömning av hur nätverksarbetet har lyckats
- en kort beskrivning av eventuell gruppverksamhet
- antalet genomförda rehabiliteringsdagar
- antalet genomförda distansrehabiliteringsdagar.

Slutlig utvärdering av klientens situation när rehabiliteringen avslutas

- de yrkesutbildade personernas iakttagelser angående klientens situation
- klientens bedömning av rehabiliteringen och av hur målen har uppfyllts
- slutsatserna, de viktigaste mätresultaten, de fortsatta åtgärderna och nätverksarbetet när klientens rehabilitering har avslutats efter den inledande utredningen.

Uppgifter om de yrkesutbildade personer som har genomfört rehabiliteringen

- namn, yrkesställning, andel i genomförandet av rehabiliteringen.

Serviceproducentens kontaktinformation

- namn, adress, telefonnummer och e-postadress
- kontaktinformation för kontaktpersonen hos serviceproducenten.

Bilagor

- blanketten Mina mål
- klientens yrkesplan
- eventuella övriga bilagor.

5 Yrkesplan

Av klientens individuella yrkesplan ska framgå en yrkesväg som beaktar klientens funktionsförmåga och som innehåller olika alternativ och stödåtgärder som behövs för att stödja framskridandet längs yrkesvägen.

Yrkesplanen ska innehålla

- uppgifter om klientens styrkor, förmågor, kunnande och motivation

- uppgifter om de begränsningar i arbetsförmågan som ska beaktas t.ex. vid planeringen och anpassningen av arbetsuppgifter samt vid valet av studieområde och när det är fråga om hur klienten klarar av sina studier
- de viktigaste resultaten av de individuella bedömningar och undersökningar som gäller klienten
- alternativa och konkreta planer (minst två) som hjälper klienten att inleda studier eller komma ut i arbetslivet, t.ex. tjänster som ordnas av FPA inom ramen för yrkesinriktad rehabilitering eller av sysselsättningstjänsterna
  - en nätverksaktör med vilken man under nätverksöverläggningarna har kommit överens om det vidare utarbetandet av yrkesplanen
- nödvändiga stödåtgärder i klientens situation, t.ex. medicinsk rehabilitering eller hänvisning till vård
  - en nätverksaktör med vilken man under nätverksöverläggningarna har kommit överens om stödåtgärder för klienten
- annan verksamhet som man kommit överens om med klienten och som främjar rehabiliteringen och möjligheterna att få ett arbete, t.ex. studier i it-färdigheter, studier i finska eller svenska
- uppgifter om de nätverksaktörer med vilka man under nätverksöverläggningarna har kommit överens om att främja klientens yrkesplan och stödåtgärderna för klienten samt uppgifter om de frågor man avtalat om
- klientens egen syn på den yrkesplan som den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen utmynnat i.

6 Personal som genomför yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar

6.1 Det multiprofessionella teamet

Det multiprofessionella teamet genomför rehabiliteringen **tillsammans med klienten**. Utgångspunkten för klientens rehabilitering är klientens individuella behov, hans eller hennes egna mål och planer som stöder möjligheterna att få ett jobb, inleda en utbildning eller byta yrke. Det multiprofessionella teamet har till uppgift att stödja klientens eget aktiva arbete, aktörskap och deltagande i strävan att nå målen för den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen.

Alla medlemmar i det multiprofessionella teamet deltar i genomförandet av rehabiliteringen utifrån sin yrkesroll och ett helhetsperspektiv samt i riktning mot klientens rehabiliteringsmål.

Till det multiprofessionella teamets uppgifter hör att

- utarbeta en gemensam och tydlig plan som beskriver varje yrkesutbildad persons roll och uppgifter vid genomförandet av klientens rehabilitering
- genomföra multiprofessionell rehabilitering i samråd med klienten genom att verka i samma riktning och i enlighet med rehabiliteringsmålen
- som ett team ansvara för att alla delområden som ingår i rehabiliteringshelheten genomförs med hög kvalitet.

Observera:

- Var och en av de yrkesutbildade personerna i teamet har utifrån sin yrkesroll ansvar för teamets verksamhet och för att klientens rehabilitering framskrider i enlighet med målen.
- De yrkesutbildade personerna ska utifrån sin yrkesroll i stor omfattning delta i de möten som behövs, på det sätt som klientens individuella rehabiliteringsbehov och livssituation kräver, och de ska tillsammans utarbeta en plan för främjande av klientens rehabilitering.
- De yrkesutbildade personerna ska säkerställa ett smidigt informationsflöde sinsemellan för att främja det gemensamma arbetet till nytta för klienten.

6.1.1 Det multiprofessionella teamets sammansättning

Till det multiprofessionella teamet hör

- 1 läkare
- 4 olika yrkesutbildade personer.

Läkaren

Inga krav på specialistutbildning.

De yrkesutbildade personerna

De yrkesutbildade personerna i det multiprofessionella teamet ska vara

1. en psykolog
2. en socialarbetare **eller** socionom (YH)
3. en arbetslivskonsult som har minst yrkeshögskoleexamen **eller** en gammal examen på institutnivå
4. en ergoterapeut (YH) **eller** fysioterapeut (YH) **eller** arbetsfysioterapeut.

Den personliga handledaren

Serviceproducenten ska genomföra klientens yrkesinriktade rehabiliteringsutredning på så sätt att **1** av de yrkesutbildade personerna fungerar som klientens **personliga handledare** och **kontaktperson**.

Observera: De ovannämnda uppgifterna som personlig handledare och kontaktperson kan delas mellan **olika yrkesutbildade personer** som hör till det multiprofessionella teamet.

6.2 Uppgifter och krav på erfarenhet för den personal som genomför rehabiliteringen

6.2.1 Läkaren

Uppgift

Läkaren

- fungerar som medicinskt sakkunnig i det multiprofessionella teamet
- deltar i genomförandet av klientens rehabilitering på det sätt som klientens individuella situation kräver.

Krav på erfarenhet

Läkaren ska ha **minst 3 års** erfarenhet av bedömning av arbets- och funktionsförmåga och/eller av rehabilitering. Denna erfarenhet ska ha förvärvats under **de senaste 10 åren**.

6.2.2 De yrkesutbildade personerna

Uppgifter

De yrkesutbildade personerna

- ansvarar **utifrån sin yrkesroll** för planeringen och genomförandet av rehabiliteringen.

6.2.3 Arbetslivskonsulten

Arbetslivskonsulten

- har omfattande kunskaper om arbetsutveckling
- har genom sitt eget arbete lärt känna och följt fenomen som är förknippade med arbetslivet och dess förändringar
- har utvecklat sin kompetens genom utbildningar med anknytning till arbetslivet.

Krav på erfarenhet

De yrkesutbildade personerna

- Minst 2 av de yrkesutbildade personerna ska ha **3 års** erfarenhet av yrkesinriktad rehabilitering från **de senaste 10 åren**.
- Åtminstone 1 av de yrkesutbildade personerna ska ha en ha **minst 100 timmars** erfarenhet av att leda grupper.

6.2.4 Den personliga handledaren

Den personliga handledaren stöder klienten i att identifiera sina mål och behov, strukturera dem och att arbeta i riktning mot dem under hela rehabiliteringsprocessen.

Den personliga handledaren identifierar klientens behov av ändringar i rehabiliteringsprogrammet och avtalar med det multiprofessionella teamet om de ändringar som behövs.

7 Serviceproducentens erfarenhet

Av serviceproducenten förutsätts följande erfarenhet* av rehabilitering som ska ha förvärvats **under de senaste 6 åren**.

Alla de nedanstående villkoren ska uppfyllas:

- Rehabiliteringen har genomförts som yrkesinriktad rehabilitering eller som multiprofessionell rehabilitering enligt prövning, och personer som representerar minst **2 olika yrkesgrupper** har deltagit i genomförandet.
- De klienter som har deltagit i rehabiliteringen har uppfyllt följande kriterier:
  - för åtminstone en del av klienterna har behovet av rehabilitering berott på att de behöver stöd för att kunna fortsätta arbeta, återgå i arbete eller bevara arbetsförmågan, att påbörja en utbildning eller byta yrke
  - klienterna har varit personer i arbetsför ålder.

* Denna erfarenhet ska ha förvärvats genom följande slag av rehabilitering:

- FPA:s yrkesinriktade rehabiliteringstjänster (yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar, sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering, KIILA-rehabilitering, TAITO-rehabiliteringskurser)
- FPA:s yrkesinriktade rehabilitering för unga (yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar, sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering)
- Utveckling av FPA:s yrkesinriktade rehabiliteringstjänster eller motsvarande rehabilitering som ordnas av någon annan betalare
- FPA-rehabilitering enligt prövning
- Verksamhet med motsvarande innehåll som ordnas av någon annan betalare och som stöder partiellt arbetsföra klienters möjligheter att fortsätta i, återvända till eller komma ut i arbetslivet, till exempel företagshälsovården, sysselsättningstjänster, organisationer, försäkringsbolag och arbetspensionsanstalter.

Observera: Rehabilitering för klienter som själva betalar för sin rehabilitering beaktas inte som erfarenhet, eftersom behovet av rehabilitering inte har konstaterats på samma sätt som vid FPA-rehabilitering.

8 Lokaler som används vid rehabiliteringen

Rehabiliteringen ska genomföras vid serviceproducentens **verksamhetsställe** som är en **öppenvårdsenhet** eller en **slutenvårdsenhet**. Öppenvårdsenhet och slutenvårdsenhet definieras i den allmänna delen av servicebeskrivningen.

Dessutom ska klienten på verksamhetsstället ha tillgång till

- dator
- **och**
- internetanslutning.

Observera: De lokaler som anknyter till rehabiliteringen beskrivs närmare i **den allmänna delen**, kapitel 9: Lokaler och utrustning som används vid genomförandet av rehabiliteringen.

9 Hur inkvarteringen ska ordnas

Endast de serviceproducenter som har förbundit sig att vid behov ordna inkvartering för klienter under yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar är skyldiga att ordna inkvartering.

Se de närmare villkoren som gäller inkvartering av klienten. **Närmare information:** den allmänna delen, kapitel 10: Inkvartering.

Inkvarteringslokalerna kan finnas

- vid serviceproducentens verksamhetsställe (slutenvårdsenhet)
- **eller**
- i en annan separat inkvarteringslokal som ligger på **högst 10 kilometers** avstånd från serviceproducentens verksamhetsställe.

Observera: Serviceproducenten har ansvar för att ordna trygga transporter för klienterna till och från de separata inkvarteringslokalerna och svarar för transportkostnaderna. **Närmare information:** den allmänna delen, kapitel 10: Inkvartering.

Observera: Klienter under 18 år som inkvarteras kan endast välja en sådan serviceproducent vars verksamhetsställe är en **slutenvårdsenhet**.

10 Måltider

Till serviceproducentens uppgifter hör att ordna **måltider** för klienten **under rehabiliteringen**.

Måltiderna ordnas antingen

- vid serviceproducentens verksamhetsställe
eller
- i en **separat matsal** som får ligga på **högst 500 meters avstånd** från serviceproducentens verksamhetsställe.

Observera:

- Serviceproducenten ska ordna måltider för klienten vid serviceproducentens verksamhetsställe om det är nödvändigt på grund av klientens rörelsebegränsningar eller andra begränsningar.
- Måltider ska inte ordnas och ersätts inte för distansrehabiliteringsdagar eller för uppföljande besök som genomförs på distans.

Närmare information: den allmänna delen, kapitel 11: Kost och måltider.

11 Bedömning av funktionsförmågan styr genomförandet och visar förändringen

Serviceproducenten ska genomföra yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar på ett sådant sätt att

- klienten får information om och förstår betydelsen av de bedömningar som görs och av de mätmetoder som används (t.ex. för att utvärdera rehabiliteringens effekter)
- resultaten av bedömningarna går igenom vid ett individuellt videosamtal när utvärderingen görs under distansrehabilitering
- klienten kan lita på att de bedömningsmetoder som används är trygga, adekvata och ändamålsenliga och att den personal som använder metoderna har fått utbildning i hur de ska användas. **Närmare information** om bedömning och mätning av funktionsförmåga finns i Institutet för hälsa och välfärds databas TOIMIA (www.toimia.fi).

11.1 Mätinstrument och användningen av dem samt syftet med mätningar

Vid mätningarna ska nedanstående obligatoriska mätinstrument och metoder användas. Tidpunkten för när mätningen ska utföras anges i informationen om mätinstrumentet.

Serviceproducenten ska ställa upp målen för rehabiliteringen i början av rehabiliteringen och i slutet av rehabiliteringen utvärdera hur de uppfyllts med hjälp av GAS-metoden.

GAS-metoden och andra obligatoriska mätinstrument som ska användas vid utvärderingen och rapporteringen av rehabiliteringens effekter

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar hör till de rehabiliteringstjänster som är med i utvärderingen och rapporteringen av effekterna av FPA-rehabilitering.

Nedan anges de obligatoriska mätinstrument som i samband med yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar ska användas för utvärderingen av rehabiliteringens effekter och vars resultat ska rapporteras till FPA. Rapportering av resultaten till FPA kräver alltid klientens skriftliga samtycke. **Närmare information** om bedömningen av nyttan av rehabilitering finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under För serviceproducenter – Mätning och utvärdering inom rehabiliteringen.

11.1.1 GAS-metoden och andra obligatoriska mätinstrument

GAS-metoden

- Hjälpmedel för att formulera mål för rehabiliteringen och för att utvärdera måloppfyllelsen. Serviceproducenten ska tillsammans med klienten formulera målen på **blanketten Mina mål i början av rehabiliteringen, och utvärdera måloppfyllelsen då rehabiliteringen avslutas**.
- Målen för rehabiliteringen ska vara realistiska, tidsangivna och mätbara samt kunna formuleras skriftligt och vara meningsfulla för klienten.

Mer information om GAS-metoden finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under För serviceproducenter – Mätning och utvärderingen inom rehabiliteringen.

Instrument som mäter livskvalitet WHOQOL-BREF

- Instrument som mäter livskvalitet.
- Mätningen ska genomföras då rehabiliteringen **inleds**.

Närmare information om instrumentet finns i Institutet för hälsa och välfärds databas TOIMIA (www.toimia.fi).

Becks Depression Inventory (BDI-21, version som är avsedd för befolkningsundersökningar)

- Instrument för att mäta depressionssymtom.
- Resultaten utnyttjas för bedömning av symtombilden vid depression.
- Mätningen ska genomföras då rehabiliteringen **inleds**.

Mer information om instrumentet finns i Institutet för hälsa och välfärds databas TOIMIA (www.toimia.fi).

Observera: Serviceproducenten ska alltid säkerställa att den **version** som används är **avsedd för befolkningsundersökningar**.

Frågeformulär om arbetsförmågan

- Med frågeformuläret utvärderas och rapporteras rehabiliteringens effekter, huruvida rehabiliteringen har satts in vid rätt tidpunkt och vilken inverkan den haft på klientens studie- och arbetsförmåga. Klienten och serviceproducenten fyller i de frågor i formuläret som är riktade till dem. [Blanketten Frågor om arbetsförmåga \(AKV 1r\)](#) finns på [FPA:s webbplats under Blanketter](#).
  - Klienten fyller i blanketten **i början** av den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen. Serviceproducenten ska också under **den uppföljande kontakten** fylla i frågeformuläret om arbetsförmågan tillsammans med klienten och gå igenom resultaten med honom eller henne.

11.2 Mätning av hur klientorienterad rehabiliteringen är

Enkäten KAARI

Enkäten KAARI ska användas för att följa upp och mäta hur klientorienterad rehabiliteringen är.

Mer information om mätning av hur klientorienterad rehabiliteringen är (enkäten KAARI) finns på [FPA:s webbsidor för samarbetspartner under Rehabiliteringstjänster – För serviceproducenter – Mätning och utvärdering inom rehabiliteringen](#).

Serviceproducenten ska se till att

- klienten besvarar KAARI-enkäten **i slutskedet av rehabiliteringen**
- klienten har tillgång till ett lämpligt rum att svara i och sådan internetanslutning och bildskärm som behövs. Klienten ska få anvisningar om hur man fyller i enkäten och teknisk hjälp.

12 Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar för klienter med synskada

Genomför den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen för en klient med synskada på samma sätt som en svenskspråkig yrkesinriktad rehabiliteringsutredning, **med undantag för följande delar:**

- Det multiprofessionella teamets sammansättning
- Lokaler som används vid rehabiliteringen
- Hur inkvarteringen ska ordnas
- Måltider.

12.1 Det multiprofessionella teamet för rehabilitering av klienter med synskada

12.1.1 Det multiprofessionella teamets sammansättning

Till det multiprofessionella teamet hör

- 1 läkare
- 5 yrkesutbildade personer.

De yrkesutbildade personerna i det multiprofessionella teamet ska vara

1. en psykolog
2. en socialarbetare **eller** socionom (YH)
3. en arbetslivskonsult som har minst yrkeshögskoleexamen **eller** en gammal examen på institutnivå
4. en ergoterapeut (YH) **eller** fysioterapeut (YH) **eller** arbetsfysioterapeut
5. en syninstruktör.

12.1.2 Syninstruktör

Syninstruktören ska ha

- en bred sakkunskap om hjälpmedel för arbete och studier för synskadade

- förmåga att i anslutning till klientens yrkesplan göra en **preliminär behovsbedömning** av de hjälpmedel för synskadade som klienten redan använder eller av eventuella andra hjälpmedel för synskadade
- förmåga att bedöma **hur beredvillig klienten är** att använda ett hjälpmedel för synskadade som redan är i bruk eller något annat eventuellt hjälpmedel i anslutning till yrkesplanen.

12.2 Lokaler som används vid rehabiliteringen

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar för klienter med synskada ska **alltid** ordnas vid en **slutenvårdsenhet**.

Se närmare bestämmelser om lokalerna i **den allmänna delen**, kapitel 9: [Lokaler och utrustning som används vid genomförandet av rehabiliteringen](#).

Utöver de utrymmen som anges i den allmänna delen av servicebeskrivningen ska det vid slutenvårdsenheten också finnas en **dator och internetanslutning** till klientens förfogande.

De lokaler som används vid rehabiliteringen och inkvarteringen ska vara tillgängliga för klienter med synskada:

- Lokalerna ska ha nödvändiga, tillgängligt placerade skyltar, också med punktskrift och/eller i relief.
- Användningen av färgkontraster ska beaktas i lokalerna, till exempel trappor ska märkas med kontrastränder.
- Lokalerna ska vara akustiskt anpassade, dvs. det ska finnas så lite bakgrundsljud och det ska eka så lite som möjligt.
- Belysningen i lokalerna ska vara god, och lampor och fönster ska vara placerade eller skyddas så att de inte orsakar bländning.
- De larmsystem som finns för att trygga personsäkerheten ska lämpa sig för personer med synskada.

Serviceproducenten ska i sin **säkerhetsplan** och **säkerhetspraxis** beakta klienter med synskada och utarbeta och uppdatera konkreta anvisningar för hur klienterna ska assisteras vid en eldsvåda eller annan nödsituation.

12.3 Hur inkvarteringen ska ordnas

Inkvarteringen för klienter med synskada som deltar i yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar **ska alltid ordnas vid en slutenvårdsenhet.**

Se närmare villkoren för inkvartering av klienterna i **den allmänna delen**, kapitel 10: Inkvartering.

12.3.1 Vid inkvarteringen av klienter med synskada ska följande beaktas

Serviceproducenten ska ordna inkvarteringen av klienten på så sätt

- att klienten omedelbart får tillgång till sitt rum vid ankomsten till inkvarteringslokalen samma dag som rehabiliteringen inleds
och
- att klienten har rummet till sitt förfogande ända tills han eller hon åker hem.

12.4 Måltider

Måltiderna för klienter med synskada ska ordnas vid **serviceproducentens slutenvårdsenhet**. Måltiderna **får inte ordnas** i en separat matsal.

13 Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar för klienter med hörselskada

Genomför den yrkesinriktade rehabiliteringsutredningen för en klient med hörselskada på samma sätt som en svenskspråkig yrkesinriktad rehabiliteringsutredning, **med undantag för följande delar:**

- Det multiprofessionella teamets sammansättning
- Lokaler som används vid rehabiliteringen
- Hur inkvarteringen ska ordnas
- Måltider.

13.1 Det multiprofessionella teamet för rehabilitering av klienter med hörselskada

13.1.1 Det multiprofessionella teamets sammansättning

Till det multiprofessionella teamet hör

- 1 läkare
- 5 yrkesutbildade personer.

De yrkesutbildade personerna i det multiprofessionella teamet ska vara

1. en psykolog
2. en socialarbetare **eller** socionom (YH)
3. en arbetslivskonsult som har minst yrkeshögskoleexamen **eller** en gammal examen på institutnivå
4. en ergoterapeut (YH) **eller** fysioterapeut (YH) **eller** arbetsfysioterapeut
5. en audionom.

13.2 Lokaler som används vid rehabiliteringen

Yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar för klienter med hörselskada ska **alltid** ordnas vid en **slutenvårdsenhet**.

Se närmare villkoren för inkvartering av klienterna i **den allmänna delen**, kapitel 10: **Inkvartering**.

Utöver de utrymmen som anges i den allmänna delen av servicebeskrivningen ska det vid slutenvårdsenheten också finnas en **dator och internetanslutning** till klientens förfogande.

De lokaler som används vid rehabilitering och för inkvarteringen ska vara tillgängliga för klienter med hörselskada:

- I rum för grupparbete ska det finnas ett induktionssystem eller ett motsvarande hjälpmedelssystem för hörseln som fungerar med någon annan teknik där informationssäkerheten är tryggad.
- Lokalerna ska vara akustiskt anpassade, dvs. det ska finnas så lite bakgrundsljud och det ska eka så lite som möjligt.
- Lokalerna ska ha belysning som är tillräckligt stark och som inte bländar.
- Lokalerna ska ha nödvändig skyltning.
- De larmsystem som finns för att trygga personsäkerheten ska lämpa sig för personer med hörselskada, dvs. utöver en ljudsignal ska systemet avge en visuell larmsignal eller en larmsignal som baserar sig på vibration.

Serviceproducenten ska i sin **säkerhetsplan** och **säkerhetspraxis** beakta klienter med hörselskada och utarbeta och uppdatera konkreta anvisningar för hur klienterna ska assisteras vid en eldsvåda eller i någon annan nödsituation.

13.3 Hur inkvarteringen ska ordnas

Inkvarteringen för klienter med hörselskada som deltar i yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar **ska alltid ordnas vid en slutenvårdsenhet.**

Se närmare villkoren för inkvartering av klienterna i **den allmänna delen**, kapitel 10: [Inkvartering](#).

13.3.1 Vid inkvarteringen av klienter med hörselskada ska följande beaktas

Serviceproducenten ska ordna inkvarteringen av klienten på så sätt att

- klienten omedelbart får tillgång till sitt rum vid ankomsten till inkvarteringslokalen samma dag som rehabiliteringen inleds
- och**
- klienten har rummet till sitt förfogande ända tills han eller hon åker hem.

13.4 Måltider

Måltiderna för klienter med hörselskada ska ordnas vid **serviceproducentens verksamhetsställe**. Måltiderna **får inte ordnas** i en separat matsal.

Servicebeskrivning för serviceproducenter

Allmän del

Yrkesinriktad rehabilitering

1.1.2023

Folkpensionsanstalten

PB 450, 00056 FPA
Telefon 020 634 11
foramn.efternamn@fpa.fi
www.fpa.fi

Innehåll

1	Allmänna principer	6
1.1	Servicebeskrivning.....	6
1.2	Klientorientering.....	7
1.3	God rehabiliteringspraxis	8
1.4	Multiprofessionellt samarbete.....	8
1.5	Aktörer som deltar i klientens rehabiliteringsprocess	9
1.6	Behandling av klientens personuppgifter.....	10
1.7	Användning av e-post.....	12
1.8	Digitala tjänsters tillgänglighet.....	12
1.9	Genomförande av videosamtal.....	12
1.10	Användning av klientens uppgifter i forskningssyfte.....	14
2	Ordlista för rehabiliteringen	15
3	Allmän information om genomförandet av rehabiliteringen	17
3.1	Annullering eller avbrott	17
3.2	Behandling och terapi på klientens bekostnad	17
4	Rehabiliteringsformer och rehabiliteringsslag.....	17
4.1	Rehabiliteringsformer.....	17
5	Genomförandet av rehabiliteringen	19
5.1	Serviceproducentens uppgifter efter att serviceproducenten har fått klientens rehabiliteringsbeslut	19
5.2	Planering av rehabiliteringen.....	22
5.3	Serviceproducentens uppgifter dagen innan rehabiliteringen inleds.....	22
5.4	Serviceproducentens uppgifter då rehabiliteringen inleds och medan den pågår.....	23
5.5	Allmänt om genomförandet av rehabiliteringen	24

5.6	Serviceproducentens uppgifter när rehabiliteringen avslutas	26
6	Dokumentation.....	26
6.1	Dokumentation av genomförandet av rehabiliteringen	26
6.2	Rehabiliteringsrapport för klienten	28
6.3	Kort rehabiliteringsrapport	29
6.4	Uppföljningsrapport	29
6.5	Deltagarintyg.....	30
7	Personal.....	31
7.1	Personal som genomför rehabiliteringen.....	31
7.2	Personalförändringar och vikariat under avtalsperioden	32
8	Tolkning.....	34
8.1	Tolkning till och från främmande språk och de andra inhemska språken	34
8.2	Distanstolkning.....	35
8.3	Tolktjänst för personer med funktionsnedsättning	35
9	Lokaler och utrustning som används vid genomförandet av rehabiliteringen.....	35
9.1	Rehabiliteringslokaler	35
9.2	Övriga lokaler som krävs för genomförande av rehabiliteringen.....	36
9.3	Allmänt om serviceproducentens lokaler och omgivningen.....	38
9.4	Renovering av lokaler.....	39
9.5	Utrustning	39
10	Inkvartering	39
10.1	Hur inkvarteringen ska ordnas	40
10.2	Överlämnande av rum på ankomstdagen och avresedagen.....	41
10.3	Inkvarteringen för klienterna.....	42
11	Kost och måltider	43

11.1	Kost.....	43
11.2	Allmänt om måltiderna.....	44
12	Kvalitetsarbete, uppföljning och tillstånd.....	45
12.1	Kvalitetsledning och uppföljning av verksamheten.....	45
13	Bedömning av funktionsförmågan.....	47
13.1	Utvärdering och rapportering av rehabiliteringens effekter	47
14	Försäkringar i anslutning till rehabiliteringen	49
14.1	Serviceproducentens försäkringsskydd.....	49
14.2	Information om försäkringsskydd	50
15	Klientsäkerhet.....	51
15.1	Allmänt.....	51
15.2	Säkerställande av klienternas trygghet.....	52
15.3	Anmälning av allvarliga olycksfall.....	53
16	Marknadsföring av rehabiliteringen.....	54
17	Senareläggning, inställande eller byte av rehabilitering (OBS! Gäller ej yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar)	55
17.1	Senareläggning av tidpunkten för inledning av tjänster som upphandlats genom anbudsförfarande	55
17.2	Inställande av rehabilitering	56
17.3	Byte av rehabiliteringsform (gäller endast serviceproducenter som har möjlighet att erbjuda inkvartering)	56
17.4	Andra än FPA-klienter som deltar i rehabiliteringen	57
18	FPA:s uppgifter.....	57
18.1	Produktion av rehabiliteringstjänster	57
18.2	Behandling av klientens rehabiliteringsärende	58
19	Fakturering och betalning av rehabiliteringskostnader.....	59

19.1	Betalning.....	59
19.2	Fakturering.....	59
20	Kvalitetsrevision	60
21	Information och intressentgruppssamarbete	61
	Bilaga 1: Yrkes- och uppgiftsbeteckningar	62

1 Allmänna principer

Folkpensionsanstalten (FPA) ordnar och ersätter rehabiliteringstjänster med stöd av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (nedan lagen om FPA-rehabilitering) och säkerställer kvaliteten på dem. I FPA:s servicebeskrivningar för rehabilitering anges innehållet i och kvalitetskraven på den rehabilitering som ordnas av FPA.

Serviceproducenten är skyldig att i första hand följa den lagstiftning som styr rehabiliteringsverksamheten och de ändringar som eventuellt sker i den. Den gällande lagstiftningen är primär i förhållande till servicebeskrivningen för rehabiliteringen.

1.1 Servicebeskrivning

FPA:s servicebeskrivningar för rehabilitering består av 2 delar: **en allmän del** och **en del som beskriver rehabiliteringstjänsten** (nedan används benämningen **servicebeskrivningen för rehabiliteringen** om den helhet som de båda delarna bildar). Delarna kompletterar varandra och båda två ska tillämpas när FPA-rehabilitering genomförs.

Observera: Om det ingår distansrehabilitering i rehabiliteringstjänsten, beskrivs innehållet och genomförandet i **den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten**.

I händelse av motstridigheter har den del som beskriver rehabiliteringstjänsten **företräde** framom den allmänna delen. I fråga om eventuella preciseringar ska serviceproducenten tillämpa **det förfarande som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten**.

Servicebeskrivningen för rehabilitering är bindande för serviceproducenten såsom en del av avtalet mellan FPA och serviceproducenten.

Serviceproducenten ska se till att servicebeskrivningen för rehabiliteringen och uppgifter om patientombudsmannen är tillgängliga så att klienterna har möjlighet att läsa dem.

1.1.1 Servicebeskrivningarnas giltighetstid

Servicebeskrivningen för rehabiliteringen gäller från och med **1.1.2023**.

1.1.2 Servicebeskrivningarnas syfte och innehåll

I FPA:s servicebeskrivningar anges kvalitetskraven för rehabilitering som ordnas av FPA.

Serviceproducentens uppgift är att

- genomföra rehabiliteringen för klienten i enlighet med servicebeskrivningen för rehabiliteringen och god rehabiliteringspraxis
- sträva efter att klientens rehabilitering ska ge största möjliga nytta och effekt
- säkerställa att klientens rättigheter tillgodoses och att rehabiliteringen håller hög kvalitet.

1.2 Klientorientering

Med klientorientering avses att klientens erfarenheter och sakkunskap beaktas och att klienten är genuint delaktig i planeringen, genomförandet och utvärderingen av rehabiliteringen. Klientorienteringen och klientens delaktighet ska konkretiseras i de olika möten och strukturer som ingår i rehabiliteringen, så att klienten själv är med om att sätta upp mål för sin rehabilitering, skapa lösningar och genomföra dem. På det här sättet säkerställer man att målen och lösningarna sannolikt är de som lämpar sig bäst i klientens situation, vardag och liv.

Klientorienterad rehabilitering genomförs alltid tillsammans med klienten. Klienten är expert på eget välbefinnande och ska ses som en tillgång, och klientens resurser ska också utnyttjas vid genomförandet och utvecklandet av tjänsterna.

1.2.1 Enkäten KAARI

FPA använder enkäten KAARI för att följa upp och mäta hur klientorienterad rehabiliteringen är. Klienten besvarar enkäten KAARI i slutskedet av rehabiliteringen. **Mer information** om mätningen av hur klientorienterad rehabiliteringen är (enkäten KAARI)

finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under Rehabiliteringstjänster – För serviceproducenter – Mätning och utvärdering inom rehabiliteringen.

1.3 God rehabiliteringspraxis

God rehabiliteringspraxis grundar sig på vetenskaplig evidens gällande rehabiliteringens effekter och på empiriskt grundade metoder som är allmänt godkända och etablerade inom den rehabilitering som ordnas av FPA och den offentliga hälso- och sjukvården. God rehabiliteringspraxis beskrivs i boken *Hyvän kuntoutuskäytännön perusta*.¹

Som referensram för rehabiliteringen används ICF (WHO:s internationella klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa). Man ska utgå från ICF i alla faser av klientens rehabilitering; vid formuleringen av mål, vid planeringen av innehållet, vid genomförandet och vid utvärderingen av resultatet. Serviceproducenten ska säkerställa att personalen har en gemensam syn på hur klientens individuella livssituation och miljö ska kartläggas och beaktas på ett helhetsbetonat sätt. Närmare information om ICF-klassifikationen finns på Institutet för hälsa och välfärds webbplats www.thl.fi.

Rehabiliteringen ska basera sig på en plan som klienten och serviceproducenten gemensamt utarbetat utifrån rehabiliteringsmålen och på kontinuerlig utvärdering av framstegen. Serviceproducenten hjälper klienten att identifiera sina förändringsbehov och att formulera mål. Målen ska vara realistiska, relevanta för klienten själv och följa principerna för GAS-metoden (Goal Attainment Scaling).

1.4 Multiprofessionellt samarbete

Serviceproducenten ska genomföra klientens rehabilitering med hjälp av sakkunnig yrkesutbildad personal och genom multiprofessionellt samarbete. De som hör till personalen ska komplettera varandra vad gäller kunskaper och färdigheter. De ansvarar gemensamt för genomförandet av rehabiliteringen och bildar en grupp som samarbetar

---

¹ Paltamaa J., Karhula M, Suomela-Markkanen T., Autti-Rämö I., red. Hyvän kuntoutuskäytännön perusta. Käytännön ja tutkimustiedon analyysistä suosituksiin vaikeavammaisen kuntoutuksen kehittämishankkeessa. Helsingfors: FPA, 2011. Del V, kapitel 17.

integrerat i riktning mot målen för klientens rehabilitering. Målet är att varje yrkesutbildad person i teamet ska arbeta så brett som möjligt i sin egen roll i rehabiliteringen, med beaktande av klientens individuella rehabiliteringsbehov och situation.

Det multiprofessionella samarbetet ska bygga på

- kundfokusering
- aktiv växelverkan
- förenad kunskap om klienten och olika perspektiv
- gemensamma mål som de olika yrkesgrupperna tillsammans formulerar och kontinuerligt utvärderar
- beaktande och utnyttjande av olika nätverk.

1.5 Aktörer som deltar i klientens rehabiliteringsprocess

Klienten

- avser en person som deltar i FPA-rehabilitering
- deltar i rehabiliteringen som en aktiv och jämbördig aktör.

Den verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården som ansvarar för klientens vård

- skriver vid behov (utifrån de mål som formulerats tillsammans med klienten) ett läkarutlåtande eller upprättar en rehabiliteringsplan som innehåller en beskrivning av klientens arbets-, studie- och funktionsförmåga, rehabiliteringsbehov samt rehabiliteringsmål
- följer upp och stöder klientens rehabilitering samt samarbetar med andra aktörer.

FPA

- meddelar ett rehabiliteringsbeslut
- ersätter kostnaderna för rehabiliteringen
- följer upp genomförandet av rehabiliteringen
- samarbetar vid behov med klienten, den verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården som ansvarar för klientens vård, serviceproducenten och andra aktörer

- hänvisar vid behov klienten till andra behövliga tjänster (t.ex. efter slutförd eller avbruten rehabilitering).
- uppmanar klienten att ansöka om den förmån som han eller hon behöver, t.ex. sjukdagpenning, om klienten är arbetsförmögen längre än självrisktiden.

Serviceproducenten

- genomför rehabiliteringen multiprofessionellt, med god kvalitet och med klienten i fokus i enlighet med principerna för god rehabiliteringspraxis
- genomför rehabiliteringen så att klientens och gruppens rehabiliteringsmål beaktas
- samarbetar med klienten och med andra nätverksaktörer.

En nätverksaktör

- är en yrkesutbildad person som i enlighet med sin roll medverkar i klientens ärenden (t.ex. sakkunnig vid arbets- och näringsbyrån, representant för läroanstalten eller socialarbetare i kommunen, anställd inom det uppsökande ungdomsarbetet eller Navigatorn)
- deltar i enlighet med sin roll i nätverksarbetet för att främja klientens rehabilitering t.ex. tillsammans med serviceproducenten, socialväsendet, hälso- och sjukvården, sysselsättningstjänsterna, undervisningsväsendet och andra aktörer.

1.6 Behandling av klientens personuppgifter

EU:s dataskyddsförordning (2016/679) reglerar behandlingen av personuppgifter och fastställer rollerna för de aktörer som behandlar personuppgifter. Serviceproducenten fungerar i enlighet med dataskyddsförordningen som självständig personuppgiftsansvarig, och den ansvarar för att behandla personuppgifter på det sätt som förutsätts i dataskyddsförordningen. Med behandling av klientens personuppgifter avses till exempel insamling, lagring, användning, överföring och utlämnande av personuppgifterna. Med personuppgifter avses även exempelvis ljud-, film- och videoinspelningar samt fotografier.

Vid behandlingen av personuppgifter ska principerna för datasekretess enligt dataskyddslagstiftningen tillämpas och skyldigheterna enligt dataskyddsförordningen beaktas i fråga om de registrerades rättigheter. En klient har rätt att hos serviceproducenten och FPA granska de handlingar som rör honom eller henne och rehabiliteringsprocessen. Det ska vara möjligt att plocka ut uppgifter om FPA:s kunder separat från uppgifter om andra servicebeställares kunder eller från enhetens övriga patientregisteruppgifter.

Om genomförandet av rehabiliteringen förutsätter utlämnande eller mottagande av uppgifter ska serviceproducenten se till att klienten har gett sitt samtycke till detta. Serviceproducenten måste ha klientens samtycke om den använder sekretessbelagda uppgifter som gäller klienten för andra ändamål än för att genomföra FPA-rehabilitering. Klientens samtycke ska vara en medveten, genuint frivillig och entydig viljeyttring som är specificerad på det sätt som avses i dataskyddsförordningen. FPA rekommenderar att serviceproducenten ber att få samtycket i skriftlig form.

När det är fråga om journalhandlingar ska serviceproducenten beakta speciallagstiftningen om patientjournaler, såsom lagen om patientens ställning och rättigheter, social- och hälsovårdsministeriets förordning om journalhandlingar, lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården samt myndigheternas anvisningar om journalhandlingar.

1.6.1 Lagring av klientens personuppgifter

För att kunna kontrollera tjänsternas kvalitet har FPA rätt att kontrollera hur tjänsterna genomförs. Därför ska klienternas rehabiliteringshandlingar lagras åtminstone under hela avtalsperioden för rehabiliteringstjänsten i fråga.

Observera att klientuppgifter, i enlighet med dataskyddsförordningen, får lagras endast så länge som det behövs med tanke på de ändamål som klientuppgifterna ska användas för. Lagstiftningen om förvaring av journalhandlingar ska iakttas.

1.7 Användning av e-post

Serviceproducenten ska använda en skyddad förbindelse när den skickar uppgifter om **enskilda klienter** per e-post. Vid användningen av skyddad e-post ansvarar serviceproducenten för att

- e-posten faktiskt är skyddad
- klientens namn eller andra personuppgifter inte anges i ämnesfältet
- bilagorna är läsbara.

Mer information om användningen av skyddad e-post finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under Kundenservice för samarbetspartner.

Observera: Den här anvisningen **gäller inte** rehabiliteringsrapporter. De ska lämnas in till FPA **per post**.

1.8 Digitala tjänsters tillgänglighet

Serviceproducenten ska vid genomförande av rehabiliteringstjänsten beakta tillgänglighetskraven i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019). Målet ska vara att säkerställa att de digitala tjänster som är avsedda för klienterna är tillgängliga.

Detta innebär bland annat att de program och plattformar som används vid distansrehabilitering ska vara tillgängliga, liksom serviceproducenternas webbsidor till de delar som de innehåller information till klienterna om rehabiliteringstjänsten i fråga.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland ger på riksnivå allmänna anvisningar och rådgivning om tillgänglighetskraven.

1.9 Genomförande av videosamtal

Sådana förhandskontakter, kontakter mellan rehabiliteringsperioderna och uppföljande kontakter med klienten som ingår i rehabiliteringstjänsten kan genomföras i **form av videosamtal**. Dessutom kan videosamtal ingå i **perioder med distansrehabilitering** eller i **distansrehabiliteringsdagar**. Hur distansrehabiliteringen ska genomföras i de här rehabiliteringstjänsterna anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten i fråga.

Nedan beskrivs villkoren för kontakter som genomförs i form av videosamtal och för andra videosamtal som ingår i rehabiliteringstjänsten:

För att videosamtal ska kunna genomföras krävs det att

- klienten och serviceproducenten har en enhet med internetuppkoppling (t.ex. dator, pekplatta eller smarttelefon) och vid behov en webbkamera och hörlurar
- klienten har tillgång till ett utrymme som garanterar lugn och integritet.

Observera: Varken serviceproducenten eller FPA är skyldig att se till att klienten får den utrustning som behövs för att kunna delta i videosamtal. Om klienten inte själv har den utrustning som behövs, ska förhandskontakter, kontakter mellan rehabiliteringsperioderna och uppföljande kontakter genomföras på andra sätt än i form av videosamtal.

När videosamtal genomförs ska serviceproducenten

- iaktta samma principer för integritetsskydd som vid rehabilitering ansikte mot ansikte
- försäkra sig om att
  - videosamtalen genomförs med en lättanvänd, datasäker och tillgänglig applikation eller plattform
  - videosamtalen genomförs i ett utrymme där klientens integritetsskydd kan garanteras och som obehöriga inte har tillträde till
  - det försäkringsskydd som anges i servicebeskrivningen också gäller under videosamtal. **Närmare information:** den allmänna delen, avsnitt 14.1: Serviceproducentens försäkringsskydd
- beakta faktorer som påverkar kvaliteten på videosamtalet (t.ex. rummet, akustiken och belysningen)
- utarbeta anvisningar
  - för nödsituationer som kan uppstå under ett videosamtal (t.ex. en sjukdomsattack) och för situationer där videosamtalet avbryts på grund av tekniska problem.

För att garantera datasäkerheten, dataskyddet och tillgängligheten vid videosamtal ska serviceproducenten

- försäkra sig om att

- den i egenskap av sådan personuppgiftsansvarig som avses i EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679) behandlar personuppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och annan nationell speciallagstiftning
- de datasystem som är avsedda för behandling av klient- och patientuppgifter inom social- och hälsovården är förenliga med gällande bestämmelser och föreskrifter
- klienten är medveten om datasäkerheten och dataskyddet i fråga om de anslutningar och applikationer eller plattformar som används vid videosamtalen
- videosamtalen uppfyller tillgänglighetskraven i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019)
- följa Valviras anvisningar om distanstjänster
- ansvara för att de datasystem som vid videosamtal används för förmedling och lagring av patientuppgifter uppfyller kraven i bestämmelserna om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- göra adekvata patientjournalsanteckningar och föra patientregister i enlighet med gällande bestämmelser och föreskrifter.

Därtill rekommenderar FPA att serviceproducenten vid videosamtal använder

- en krypterad dataförbindelse
- en applikation eller en plattform som kräver stark autentisering av klienten när man i samband med distansrehabiliteringen behandlar dokument som innehåller patientuppgifter om klienten och andra känsliga personuppgifter.

Observera: Om det ingår distansrehabilitering i rehabiliteringstjänsten, finns det i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten **alltid** närmare anvisningar om hur distansrehabiliteringen ska genomföras.

1.10 Användning av klientens uppgifter i forskningssyfte

Serviceproducenten ska i sin forskningsverksamhet beakta de krav som anges i dataskyddslagstiftningen och i lagen om sekundär användning av personuppgifter inom social- och hälsovården.

Ifall uppgifter om klienterna används i forskningssyfte antingen under rehabiliteringens gång eller senare, ska serviceproducenten begära skriftligt samtycke för detta både av klienterna och av FPA:s rehabiliteringsgrupp. Situationen kan också kräva ett utlåtande av den etiska kommittén. Serviceproducenten och den som bedriver forskningen (forskningsinrättning eller forskare) svarar för att det utlåtande som behövs har bevägrats. Mer information om forskningstillstånd finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under Rehabiliteringstjänster – Utvecklingsverksamhet som gäller rehabilitering – Forskningstillstånd – rehabilitering som ordnas av FPA.

2 Ordlista för rehabiliteringen

Utvärdering

- innebär uppföljning av klientens rehabilitering, där t.ex. en yrkesutbildad person som centralt medverkar i rehabiliteringen gör en utvärdering av rehabiliteringen genom att använda beprövade och tillförlitliga utvärderingsmetoder, såsom observation, intervjuer samt mätning och testning av klientens funktionsförmåga.

Kontakt på förhand (förhandskontakt)

- avser ett telefon- eller videosamtal som förs mellan klienten och en yrkesutbildad person efter att kallelsebrevet skickats och innan rehabiliteringen inleds.

Distansrehabilitering

- är målinriktad rehabilitering som genomförs via internetuppkoppling
- genomförs i realtid (rehabilitering i form av videosamtal) och oberoende av tidpunkt (rehabilitering i form av digital rehabilitering).

Rehabiliteringsperiod

- är en period under vilken rehabilitering genomförs och vars innehåll och längd har fastställts i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

Rehabiliteringshelhet

- syftar på den rehabiliteringsprocess som sker i samverkan mellan klienten och serviceproducenten och där serviceproducenten genomför klientens rehabilitering med beaktande av klientens individuella behov och rehabiliteringsmål
- omfattar samtliga delområden som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten, från den kontakt som tas på förhand till den sista uppföljande kontakten.

Kontakt mellan rehabiliteringsperioderna

- avser ett på förhand överenskommet och planerat telefon- eller videosamtal som förs mellan klienten och en yrkesutbildad person mellan rehabiliteringsperioderna.

Videosamtal

- avser samtal i realtid (med ljud och bild) som förs med hjälp av två eller flera mobila enheter eller datorer
- kan genomföras individuellt eller i grupp.

Arbete i smågrupper

- innebär arbete i små grupper, vilket skapar bättre möjligheter för växelverkan än arbete i en stor grupp.

Gruppverksamhet/gruppmöte

- är ett möte för växelverkan mellan den yrkesutbildade personalen och klienterna, vars syfte är att handleda klienterna för att stödja rehabiliteringen och främja uppfyllelsen av rehabiliteringsmålen
- genomförs på det sätt som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

Uppföljande kontakt

- avser en kontakt som efter rehabiliteringsperiodens slut (eller i uppföljningsfasen) genomförs i form av ett telefon- eller videosamtal mellan klienten och en yrkesutbildad person, där man bl.a. bedömer klientens behov av fortsatt handledning och säkerställer att rehabiliteringen fortgår.

Nätverksarbete

- innebär t.ex. nätverksöverläggningar där man förmedlar och utbyter multiprofessionell sakkunskap och behövlig information samt planerar och diskuterar exempelvis innehållet i klientens rehabilitering, anknytande åtgärder samt anvisningar för fortsättningen.

Individuellt besök

- är en på förhand överenskommen och planerad situation för växelverkan mellan en den personliga handledaren eller en yrkesutbildad person och klienten, där vid behov också andra nätverksaktörer som är involverade i klientens situation och andra aktörer som behövs i klientens situation kan delta
- genomförs ansikte mot ansikte eller i form av ett videosamtal.

3 Allmän information om genomförandet av rehabiliteringen

3.1 Annullering eller avbrott

En klient som är förhindrad att påbörja en beviljad rehabilitering, eller vars rehabilitering avbryts, är i enlighet med lagen om FPA-rehabilitering skyldig att utan dröjsmål anmäla detta till FPA. FPA vidarebefordrar informationen till serviceproducenten. Klienten informeras om anmälningskyldigheten i rehabiliteringsbeslutet.

3.2 Behandling och terapi på klientens bekostnad

Klienten kan om han eller hon så önskar köpa behandlingar eller terapier som serviceproducenten eventuellt erbjuder. Serviceproducenten kan erbjuda sådana och de ska genomföras **utanför klientens rehabiliteringsprogram** (på fritiden) på så sätt att de inte hindrar klienten från att delta i den handledda rehabiliteringen.

4 Rehabiliteringsformer och rehabiliteringslag

4.1 Rehabiliteringsformer

Yrkesinriktad rehabiliteringen kan genomföras i form av

- **rehabilitering med inkvartering** (tidigare rehabilitering i slutenvård)

- **rehabilitering utan inkvartering** (tidigare rehabilitering i öppen vård)
- **besök** eller **möten**
- **distansrehabilitering.**

Klienten väljer själv den rehabiliteringsform som passar honom eller henne bäst bland de alternativ som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

4.1.1 Rehabilitering med inkvartering

Till klientens rehabilitering hör inkvartering, i vilken ingår serviceproducentens organiserings- och serviceansvar (t.ex. sådant som hänför sig till inkvarteringslokaler, säkerhet, bullerolägenheter osv.) i anslutning till klientens inkvartering.

Inkvarteringen ordnas antingen

- vid serviceproducentens verksamhetsställe
eller
- i inkvarteringslokaler som ligger någon annanstans än vid serviceproducentens serviceställe.

Hur klientens inkvartering ska ordnas beskriv **alltid** närmare i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten. **Närmare information:** den allmänna delen, avsnitt 9.1: Rehabiliteringslokaler och kapitel 10: Inkvartering.

4.1.2 Rehabilitering utan inkvartering

Klientens rehabilitering **innefattar inte inkvartering.**

Rehabiliteringen genomförs på något av följande sätt:

- som öppenvårdsdag
- som besök **vid serviceproducentens verksamhetsställe**
- i lokaler som används för rehabilitering och som finns **någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe.**

Var klientens rehabilitering ska genomföras beskrivs **alltid** närmare i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten. **Närmare information:** den allmänna delen, avsnitt 9.1: Rehabiliteringslokaler.

4.1.3 Besök

Klientens rehabilitering genomförs som besök **vid serviceproducentens verksamhetsställe** eller i lokaler som finns **någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe**. De här andra lokalerna kan vara t.ex. klientens hem eller arbetsplats eller något annat ställe eller någon annan lokal som man kommit överens om med klienten.

4.1.4 Distansrehabilitering

Distansrehabiliteringen ska genomföras **via internetuppkoppling**

- i realtid (t.ex. ett videosamtal) eller
- oberoende av tidpunkt (t.ex. digital rehabilitering).

5 Genomförandet av rehabiliteringen

5.1 Serviceproducentens uppgifter efter att serviceproducenten har fått klientens rehabiliteringsbeslut

5.1.1 Kallelsebrev

Efter att ha fått klientens rehabiliteringsbeslut ska serviceproducenten per post eller e-post skicka ett **kallelsebrev** till klienten på det sätt som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

Innehållet i kallelsebreven

Kallelsebreven ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- tidpunkten (datum och tid) för den förhandskontakt som kommer att tas, på vilket sätt kontakten tas (per telefon eller i form av ett videosamtal) samt uppgifter om den person som tar kontakt (namn, yrke, telefonnummer)
- tidpunkten för rehabiliteringen, rehabiliteringsstället, eventuella anvisningar om ankomsten

- de allmänna målen för rehabiliteringen samt klientens rättigheter och skyldigheter
- information som är till nytta för klienten gällande rehabiliteringsinnehållet, rehabiliteringens utformning och personalen
- uppgifter om klientens försäkringsskydd. **Närmare information:** den allmänna delen, kapitel 14: Försäkringsskydd
- serviceproducentens kontaktinformation (till exempel en broschyr)
- kontaktinformation till kontaktpersonen hos serviceproducenten
- eventuell annan information om genomförandet eller om serviceproducenten
- eventuella förfaranden i anslutning till sjukdomsepidemier och faktorer som bör beaktas i sådana fall
- blankett för förhandsuppgifter.

Observera: Om kallelsebrevet skickas per e-post ska serviceproducenten följa de allmänna datasäkerhetsanvisningarna för detta. **Närmare information:** den allmänna delen, kapitel , 1.7: Användning av e-post.

5.1.2 Begäran om förhandsuppgifter

Serviceproducenten ska be klienten om förhandsuppgifter som anknyter till rehabiliteringen skriftligen med ett frågeformulär som serviceproducenten har sammanställt eller alternativt genom en intervju per telefon, i form av ett videosamtal eller elektroniskt. Serviceproducenten måste ha förhandsuppgifter om varje klient **innan rehabiliteringen inleds**.

Vid behov ska serviceproducenten begära ytterligare upplysningar av klienten och, med klientens samtycke, av till exempel vårdenheten innan klientens rehabilitering inleds eller under dess gång.

Förhandsuppgifter som ska begäras av klienten:

- klientens
  - egna rehabiliteringsmål och önskemål gällande rehabiliteringen
  - egen beskrivning av sitt hälsotillstånd (det fysiska och det psykiska) samt t.ex. uppgifter som gäller minne, uppmärksamhet och gestaltning
  - egen beskrivning av sina aktiviteter i vardagen

- sociala livssituation (t.ex. familjeförhållanden, andra relationer och frågor som anknyter till dem), fritidsintressen
- arbets- eller studiesituation
- sociala funktionsförmåga (t.ex. frågor som gäller kommunikation)
- aktiviteter i vardagen
- särskilda behov
  - t.ex. allergier, specialdiet, uppgifter om rörelseförmågan
  - uppgifter och behov i anslutning till inkvarteringen (t.ex. behov hos klienter med syn- och/eller hörselskada, behov av övertrycksluftningsapparat (CPAP) nattetid osv.)
- andra uppgifter som serviceproducenten behöver (t.ex. uppgifter om en nära anhörig, klientens simkunnighet osv.)
- eventuell annan information som behövs för att rehabiliteringen ska kunna genomföras med hög kvalitet (t.ex. kulturspecifika aspekter).

5.1.3 Förhandskontakt med klienten och engagerande av klienten i rehabiliteringen

Serviceproducenten ska kontakta klienten **per telefon** eller **genom ett videosamtal** på det sätt som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

Avsikten är att engagera klienten i rehabiliteringen och att förbereda honom eller henne på den kommande rehabiliteringsprocessen samt att säkerställa att den rehabilitering som beviljats och tidtabellen lämpar sig för klienten. Genom att beakta klientens behov och önskemål skapas en grund för att motivera och engagera klienten i rehabiliteringen.

Observera: Om det i samband med kontakten framgår att rehabiliteringen i fråga om tidpunkt eller innehåll inte är lämplig eller inte skulle fungera för klienten, är det **inte** ändamålsenligt att inleda rehabiliteringen. I en sådan situation ska serviceproducenten omedelbart kontakta FPA.

Under kontakten ska klienten och serviceproducenten i samråd bland annat

- skapa en gemensam syn på rehabiliteringens allmänna mål och innehåll samt på hur och enligt vilken tidtabell rehabiliteringen ska genomföras

- kartlägga vilka yrkesutbildade personer som behövs i rehabiliteringen och vilken roll de har
- bedöma klientens och serviceproducentens resurser, vilka har betydelse för **planeringen av rehabiliteringsinnehållet** och t.ex. för **behovet av assisterande personal** under rehabiliteringen
- sträva efter att redan på förhand bygga upp en ändamålsenlig rehabiliteringshelhet för klienten, där man beaktar klientens eget stödnätverk och övriga aktörer som ingår i klientens vardag.

5.2 Planering av rehabiliteringen

Före rehabiliteringen ska den yrkesutbildade personal som serviceproducenten har utsett omsorgsfullt sätta sig in i förhandsuppgifterna och andra utredningar gällande varje klient. I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten anges det multiprofessionella teamets sammansättning.

Därtill ska det multiprofessionella teamet

- beakta varje klients individuella rehabiliteringsmål och rehabiliteringsbehov samt gruppens rehabiliteringsmål och rehabiliteringsbehov då innehållet i klientens och gruppens rehabilitering planeras samt tidtabellen görs upp
- säkerställa att de personer som deltar i klientens rehabilitering har en tydlig helhetsbild och en gemensam syn på hur en målinriktad och högklassig rehabilitering ska genomföras.

Observera: Den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten innehåller preciseringar som gäller förberedelserna inför rehabiliteringen.

5.3 Serviceproducentens uppgifter dagen innan rehabiliteringen inleds

5.3.1 Då klienten anländer föregående kväll

Om klientens rehabilitering inkluderar inkvartering, ska serviceproducenten ordna inkvarteringen **i sådana lokaler som anges i den del av servicebeskrivningen som**

beskriver rehabiliteringstjänsten. Det här gäller också situationer där klienten anländer till platsen redan dagen före rehabiliteringen. Klientens säkerhet ska då också säkerställas.

Observera: Serviceproducenten kan ta ut en separat avgift av klienten för **övernattningen som föregår rehabiliteringen.**

5.4 Serviceproducentens uppgifter då rehabiliteringen inleds och medan den pågår

När rehabiliteringen inleds ska serviceproducenten avsätta tillräckligt med **individuell tid** för varje klient så att klienten (eller klientgruppen) och den yrkesutbildade personal som genomför rehabiliteringen kan bekanta sig med varandra och tillsammans göra en bedömning av klientens (eller klienternas) rehabiliteringsbehov och situation som helhet. Samtidigt preciseras hur mycket tillsyn klienten möjligen behöver under rehabiliteringen, så att serviceproducenten ska kunna säkerställa att tillsynen är tillräcklig medan rehabiliteringen pågår.

Det multiprofessionella teamet ska **i samråd med klienten** (och klientgruppen) kartlägga målen för och innehållet i rehabiliteringen samt planera rehabiliteringsåtgärder i anslutning därtill. Serviceproducenten ska genast i början av rehabiliteringen skapa förutsättningar samt möjligheter för aktiv gruppbildning och kamrattstöd bland klienterna och inom klientgruppen om tjänsten inbegriper rehabilitering i grupp.

Då rehabiliteringen börjar ska serviceproducenten bl.a.

- tydligt och klart informera klienten eller klientgruppen om rehabiliteringens innehåll och de allmänna målen för rehabiliteringen
- presentera
  - rehabiliteringsprogrammet och övrigt program som serviceproducenten erbjuder
  - hela den personal som deltar i genomförandet av rehabiliteringen
  - de lokaler som används vid genomförandet av rehabiliteringen
- gå igenom
  - frågor som gäller eventuella kontakter kvälls- och nattetid (inkvarterad klient)

- säkerhetsinstruktionerna
- informera (inkvarterade klienter) också om friluftsleder i omgivningen (t.ex. presentera kartor över friluftslederna inklusive ledernas längd)
- försäkra sig om att klienten har förstått de anvisningar och meddelanden han eller hon fått
- upplysa klienten om vem han eller hon vid behov kan vända sig till under rehabiliteringen.

5.4.1 Genomförandet av en rehabiliteringsdag

Klientens rehabilitering delas upp i perioder och genomförs **på det sätt som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.**

Aktiviteter under vardagar

Klientens rehabilitering genomförs huvudsakligen under vardagar från måndag till lördag.

FPA rekommenderar att rehabilitering **inte ordnas** under helgaftnar, såsom julafton, nyårsafton eller midsommarafton. Om någon annan söckenhelg än en helgafton infaller på en vardag, ska klientens rehabilitering den dagen genomföras på samma sätt som under en vardag.

Fritidsprogram för klienterna

Serviceproducenten kan för inkvarterade klienter ordna möjlighet att självständigt efter rehabiliteringsdagen delta i **avgiftsfria** fritidsaktiviteter som serviceproducenten eller inkvarteringsstället erbjuder (t.ex. utlåning av olika motionsredskap, användning av gym och spaavdelning).

5.5 Allmänt om genomförandet av rehabiliteringen

Inom yrkesinriktad rehabilitering ska serviceproducenten på ett mångsidigt sätt tillämpa olika arbetsmetoder inom rehabiliteringen. Vid genomförandet betonas aktivitetsbaserade metoder som lämpar sig för olika klientgrupper.

5.5.1 Rehabiliteringsdagbok

Serviceproducenten ska uppmana klienten föra rehabiliteringsdagbok, om klienten så önskar. Klienten instrueras då att ända från inledningen av rehabiliteringen anteckna i dagboken hur övningarna genomförs, iakttagelser, frågor som dyker upp samt utvecklingsidéer och önskemål. Med hjälp av rehabiliteringsdagboken kan klienten följa sin egen rehabilitering och uppfyllelsen av rehabiliteringsmålen samt utförandet av eventuella uppgifter och övningar. I en eventuell dagbok kan klienten t.ex. anteckna de uppgifter han eller hon ska utföra mellan rehabiliteringsperioderna. Innehållet i uppgifterna går sedan igenom tillsammans med klienten under den följande rehabiliteringsperioden.

Dagboksanteckningarna inleds då rehabiliteringen börjar (t.ex. under grupperioden, om en sådan ingår i rehabiliteringen) och de fortsätter under hela rehabiliteringstiden. Serviceproducenten ska diskutera med klienten om i vilken form klienten vill föra rehabiliteringsdagbok (t.ex. på nätet eller på papper). Klienten ska få stöd och uppmuntran i att föra dagbok.

En rehabiliteringsdagbok kan innehålla bl.a. följande element:

- hur klientens rehabiliteringsmål uppfylls
- klientens egna mål
- beskrivning av klientens kompetensprofil
- eventuell jobsökningsprocess och anteckningar om hur den framskrider
- erfarenheter och observationer gällande eventuell arbetspraktik
- framgångar och erfarenheter av lärande som klienten upplevt i gruppen
- klientens egna observationer, frågor, utvecklingsidéer och önskemål
- klientens yrkesplan för fortsättningen.

5.5.2 Uppgifter mellan perioderna

Om den yrkesinriktade rehabiliteringen är uppdelad på flera perioder kan serviceproducenten tillsammans med klienten planera olika uppgifter som klienten kan utföra mellan rehabiliteringsperioderna. Syftet med dessa uppgifter är att hjälpa klienten att förändra sina handlingssätt och att engagera sig i rehabiliteringen samt att stärka den rehabilitering som sker i vardagsmiljön.

Klienten får handledning muntligt och skriftligt gällande uppgifterna av den personliga handledare som gett uppgiften eller av en yrkesutbildad person i det multiprofessionella teamet. Klienten ska motiveras, engageras och uppmuntras att mellan rehabiliteringsperioderna bearbeta sina mål till exempel med hjälp av uppgifter som finns på nätet. Under den följande perioden ska uppgifterna gås igenom tillsammans med klienten.

Vid yrkesinriktad rehabilitering kan uppgifter mellan perioderna bland annat vara:

- uppgifter som anknyter till hälsan och till uppföljning av det egna välmåendet
- att ta reda på sysselsättnings- och utbildningsplatser
- att skriva ner processen för jobbsökningen
- att skriva ner erfarenheterna i samband med arbetspraktiken
- att utreda möjligheterna till fritidsaktiviteter på hemorten
- att följa upp målblanketten.

5.6 Serviceproducentens uppgifter när rehabiliteringen avslutas

Serviceproducenten ska följa upp klientens rehabilitering på det sätt som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten. Syftet med uppföljningen är att säkerställa att klientens rehabilitering fortsätter i klientens egen livsmiljö, att stärka klientens förtroende för sina egna resurser och samtidigt skapa ett tydligt slut på samarbetet mellan serviceproducenten och klienten.

Observera: Uppföljning **genomförs inte** om uppföljning **inte nämns** i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

6 Dokumentation

6.1 Dokumentation av genomförandet av rehabiliteringen

Serviceproducenten ska dokumentera genomförandet av rehabiliteringen så att uppgifterna kommer till samlad nytta i arbetet under rehabiliteringen och så att de går att verifiera i efterhand. Varje klients personliga angelägenheter antecknas i vars och ens egna handlingar.

Serviceproducenten ska dokumentera klientens rehabilitering på ett sådant sätt att

- klienten förstår betydelsen av att hans eller hennes uppgifter dokumenteras och är medveten om sin rätt att ta del av de handlingar som upprättats om honom eller henne
- dokumenteringen görs omsorgsfullt och på ett säkert sätt med beaktande av dataskyddsbestämmelserna
- den fortlöpande utvärderingen och de gemensamma mötena dokumenteras i klientens rehabiliteringshandlingar
- dokumentationen av klientens uppgifter gör det möjligt att planera, genomföra och utvärdera rehabiliteringsverksamheten och att följa upp rehabiliteringen i efterhand.

6.1.1 Innehållet i den enskilda klientens dokumentation**Serviceproducenten ska anteckna bl.a. följande i klientens handlingar:**

- uppgifter om möten eller besök som genomförts individuellt eller i grupp (bl.a. tidpunkt, genomförare, innehåll och iakttagelser)
- centrala uppgifter samt utvärderings- och mätresultat som fåtts genom kontakter och intervjuer
- uppgifter gällande nätverkssamarbete under rehabiliteringens gång.

Till klientens handlingar ska fogas

- tidtabellen för rehabiliteringen och vilket slag av rehabilitering det rör sig om
- namnet på den yrkesutbildade person som genomfört rehabiliteringen samt personens yrkes- eller uppgiftsbeteckning
- en skriftlig plan för genomförande av klientens rehabilitering
- blanketten Mina mål
- blanketter som rör utvärdering och mätning
- eventuella uppgifter mellan perioderna
- övrig information som gäller klientens rehabilitering.

6.2 Rehabiliteringsrapport för klienten

En rehabiliteringsrapport är ett skriftligt sammandrag med tydliga rubriker som serviceproducenten utarbetar för klienten om hans eller hennes rehabiliteringshelhet.

Observera: Innehållet i den rehabiliteringsrapport som ska upprättas i samband med yrkesinriktad rehabilitering preciseras närmare i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

6.2.1 Allmänt om rehabiliteringsrapporten

Serviceproducenten ska upprätta en rehabiliteringsrapport efter att klientens **sista rehabiliteringsperiod har avslutats**. Ansvar för att göra upp rapporten och skriva under den vilar på den yrkesutbildade person som i enlighet med den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten har genomfört rehabiliteringen och ansvarat för den.

Ytterligare:

- Serviceproducenten ska säkerställa att den fortsatta rehabilitering som eventuellt har planerats kommer att genomföras på det sätt som anges i servicebeskrivningen.
- Serviceproducenten ska förklara för klienten bl.a. resultaten av olika mätningar och deras betydelse, så att klienten vet vad som antecknats om den rehabilitering som genomförts.
- Serviceproducenten ska ge klienten möjlighet att ta del av utkastet till rehabiliteringsrapport samt informera klienten bl.a. om resultaten av olika mätningar och vad de betyder, så att klienten vet vad som antecknats om rehabiliteringen.
- Serviceproducenten ska senare upprätta en rapport över den uppföljande kontakt som genomförts efter rehabiliteringsperioden och skicka rapporten till mottagaren på det sätt som anges i servicebeskrivningen.

6.2.2 När ska rapporten skickas?

Serviceproducenten ska skicka rehabiliteringsrapporten per post till klienten, till FPA och enligt överenskommelse med klienten till andra aktörer.

Rapporten ska skickas **senast inom 2 veckor** efter att den sista rehabiliteringsperioden har avslutats. Om den här tidsfristen överskrids ska serviceproducenten underätta FPA om orsaken till detta.

6.3 Kort rehabiliteringsrapport

Serviceproducenten ska sammanställa en kort rehabiliteringsrapport för klienten om rehabiliteringen till exempel **avbryts** eller om den **genomförs i flera perioder** (det här **gäller inte** den sista rehabiliteringsperioden).

Rapporten ska lämnas till klienten och till FPA. Därtill ska den korta rehabiliteringsrapporten med klientens samtycke skickas till **behövliga aktörer**. En kort rehabiliteringsrapport ska **INTE innehålla** bilagor.

Observera: Om det i den del av servicebeskrivningen som beskriver den yrkesinriktade rehabiliteringstjänsten **inte** anges att en kort uppföljningsrapport ska upprättas, **krävs det inte** att en sådan rapport upprättas.

6.3.1 Innehållet i en kort rehabiliteringsrapport

En kort rehabiliteringsrapport ska ha följande innehåll med tydliga rubriker:

- en sammanfattad beskrivning av
  - klientens individuella situation då rehabiliteringen inleddes
  - klientens mål för rehabiliteringen
  - hur rehabiliteringen framskridit
  - orsakerna till att rehabiliteringen har avbrutits, om den har avbrutits
  - hur klienten deltagit i rehabiliteringen.

6.4 Uppföljningsrapport

En uppföljningsrapport är en kort sammanställning som serviceproducenten upprättar över de uppföljande kontakter som genomförts. Serviceproducenten ska göra upp uppföljningsrapporten när den sista uppföljande kontakten mellan serviceproducenten och klienten har genomförts eller efter det sista uppföljande besöket. Uppföljningsrapporten **innehåller INTE** bilagor.

Observera: Om det i den del av servicebeskrivningen som beskriver den yrkesinriktade rehabiliteringstjänsten **inte** anges att en uppföljningsrapport ska upprättas, **krävs det inte** att en sådan rapport upprättas.

6.4.1 Innehållet i uppföljningsrapporten

Uppföljningsrapporten ska innehålla följande:

- serviceproducentens bedömning av hur klientens funktions-, studie- och arbetsförmåga har utvecklats med hänsyn till uppföljningen av rehabiliteringen
- nytt som uppdagats under uppföljningen
- vilka effekter den rehabilitering som kan utvärderas har på klientens vardag, arbete eller studier inom den närmaste framtiden
- planer gällande eventuella fortsatta åtgärder.

Uppföljningsrapporten ska skickas **till klienten**. Därtill ska den skickas till FPA om

- klientens individuella behov eller situation kräver fortsatta åtgärder från FPA:s sida
- något som särskilt behöver delges FPA är förknippat med klientens rehabilitering.

Observera: Innehållet i uppföljningsrapporten i anslutning till den yrkesinriktade rehabiliteringstjänsten och de anvisningar som hänför sig till rapporten kan anges närmare i den del av servicebeskrivningen som beskriver den yrkesinriktade rehabiliteringstjänsten i fråga.

6.5 Deltagarintyg

Serviceproducenten ska skriva ett deltagarintyg för klienten för varje

- rehabiliteringsperiod
- besök
- enskild rehabiliteringsdag eller distansrehabiliteringsdag.

Deltagarintyget ska formuleras enligt FPA:s anvisning. Anvisningar för serviceproducenterna finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under Rehabiliteringstjänster – För serviceproducenter.

Om klienten ansöker om rehabiliteringspenning, kan deltagarintyget lämnas in till FPA i e-tjänsten för privatpersoner, MittFPA (www.fpa.fi/mittfpa).

7 Personal

Serviceproducenten ansvarar för att den personal som genomför rehabiliteringen har en **officiellt godkänd utbildning som motsvarar yrkesbeteckningen**.

Närmare information: den allmänna delen, bilaga 1: Yrkes- och uppgiftsbeteckningar.

7.1 Personal som genomför rehabiliteringen

I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten finns en närmare beskrivning av **den personal som genomför rehabiliteringen och av personalens uppgifter och roller**. Där beskrivs också kraven på erfarenhet och utbildning hos personalen.

Serviceproducenten ska se till och säkerställa t.ex. att

- personalen **utbildas** och **introduceras** i sina uppgifter så att arbetet förlöper i enlighet med servicebeskrivningen
- personalens **kompetens** verifieras och **upprätthålls** i alla lägen (också i samband med plötslig frånvaro och i fråga om nya anställda)
- personalen har **tillräckligt med forskningsbaserad och aktuell information** om klientgruppens sjukdom eller funktionsnedsättning för att personalen ska kunna stödja klientens rehabilitering på ett övergripande sätt
- personalen har tillräckligt information om olika sätt att få sysselsättning och utbildning, om arbetsmarknaden i regionen och om de rehabiliteringsstödjande tjänster som olika aktörer erbjuder
- det **innan rehabiliteringstjänsten inleds** ordnas **utbildning** för personalen för att säkerställa att personalen har den kompetens som behövs för att genomföra rehabiliteringen för målgruppen
- det finns tillräckligt med sådan personal som kan använda alternativa kommunikationssätt utifrån klienternas behov (t.ex. handtecken, kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet).

7.1.1 Personlig handledare

Den personliga handledaren är en person som utsetts till kontaktperson för klienten för den tid som rehabiliteringen pågår. Den personliga handledaren har som uppgift bl.a. att

- handleda och ge klienten råd på ett individuellt plan i sådant som gäller rehabiliteringen
- medan rehabiliteringen pågår sköta kontakterna med klienten (och med andra behövliga aktörer) i anslutning till klientens rehabilitering
- följa upp genomförandet av rehabiliteringen och uppfyllelsen av de mål som formulerats för rehabiliteringen.

Observera: Om det i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten i fråga **inte** anges något om en personlig handledare, **krävs det inte** att en personlig handledare utses.

7.1.2 Andra yrkesutbildade personer

Annan yrkesutbildad personal deltar i genomförandet av klientens rehabilitering och fritidsprogram efter behov.

7.2 Personalförändringar och vikariat under avtalsperioden

7.2.1 Allmänt

Serviceproducenten ansvarar för att

- det finns **tillräckligt med kompetent reservpersonal** som kan vikariera under den ordinarie yrkesutbildade personalens semestrar och vid plötsliga situationer, såsom kortvariga sjukledigheter
- då personal byts ut eller vid vikariat se till att den nya personalen uppfyller de krav på utbildning och erfarenhet som anges i den bilaga till servicebeskrivningen för rehabiliteringen som innehåller yrkes- och uppgiftsbeteckningar.

Observera:

- Vid vikariat på mindre än 4 månader för legitimerade yrkesutbildade personer inom **socialvården** följer man lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården.

7.2.2 När vikarien är en studerande

En studerande kan **kortvarigt** (högst mindre än 4 månader) vikariera för **en yrkesutbildad person i det multiprofessionella teamet** i uppgifter inom sin egen yrkesbransch. En studerande som vikarierar ska med godkänt vitsord ha klarat av 2/3 av studiepoängen inom utbildningen i fråga.

Den studerande ska använda beteckningen studerande och en handledare inom samma yrkesbransch ska utses för den studerande.

Sammanlagt får **högst 4 studerande** vara vikarier inom rehabiliteringstjänsten under avtalsperioden. I det multiprofessionella teamet kan **bara en (1) studerande åt gången** vara vikarie för en yrkesutbildad person.

Observera: En studerande **får aldrig fungera** som arbetspar eller som coach på egen hand.

7.2.3 Vikarie för läkaren (i tjänster, där en läkare hör till den obligatoriska personalen)

Läkarens vikarie ska **alltid** vara en legitimerad läkare som uppfyller kraven gällande utbildning och erfarenhet eller vara en läkare under specialistutbildning.

7.2.4 Vikarie för specialistläkaren (endast i fråga om rehabiliteringstjänster där en specialistläkare är en av medlemmarna i det multiprofessionella teamet)

Allmänt om vikarier för specialistläkaren:

- vikarie för specialistläkaren är **alltid** en specialistläkare **eller** en läkare under specialistutbildning inom området i fråga
- den vikarierande läkarens specialiseringsområde ska vara samma som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten

- specialistläkarvikariat som är **kortare än 4 månader** kan skötas av en legitimerad läkare. Längre vikariat sköts av en specialistläkare eller en läkare under specialistutbildning.

Om en läkare under specialistutbildning vikarierar för specialistläkaren

- kan läkaren under specialistutbildning vikariera för specialistläkaren inom rehabiliteringstjänsten i fråga i **högst 12 månaders tid**
  - kan under en och samma **12 månaders period högst en (1)** läkare under specialistutbildning åt gången vara verksam inom rehabiliteringstjänsten i fråga
- kan läkaren under specialistutbildning ersätta **50 %** av specialistläkarens arbetsinsats
  - sköts uppgiften under den övriga tiden av en specialistläkare som uppfyller kraven och behörighetsvillkoren i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten
- ska serviceproducenten till handledande läkare för den vikarierande läkaren under specialistutbildning utse en specialistläkare som uppfyller kraven i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten
- är arbetet hos serviceproducenten en praktikperiod som ingår i läkarens program för specialistutbildningen.

8 Tolkning

8.1 Tolkning till och från främmande språk och de andra inhemska språken

FPA ordnar tolkning till och från ett främmande språk för klienter som deltar i rehabilitering. Tolkning till och från främmande språk kan beviljas på det sätt som FPA särskilt fastställt. För svensk- och samiskspråkiga klienter ska tolkning ordnas på klientens modersmål, om rehabiliteringen genomförs på finska.

Serviceproducenten får i samband med rehabiliteringsbeslutet anvisningsbrevet *Ordande av tolkning till och från främmande språk i samband med rehabilitering*. Brevet innehåller instruktioner för rehabilitering som kräver tolkning. **Närmare information:** fpa.fi/Tolkning i samband med rehabilitering.

De tolkar som anlitas är sådana som arbetar för en serviceproducent som har ingått avtal med FPA. Tolkningen till och från ett främmande språk i samband med rehabilitering kan genomföras som kontakttolkning eller distanstolkning. FPA ersätter producenten av tolktjänsten för tolkningskostnaderna. För klienten är tolkningen gratis.

8.2 Distanstolkning

Distanstolkning genomförs per telefon eller i form av ett videosamtal. Om distanstolkningen genomförs per telefon ersätter FPA serviceproducenten för kostnaderna för telefonsamtalet. **Närmare information:** fpa.fi/Distanstolkning.

8.3 Tolktjänst för personer med funktionsnedsättning

Klienter med syn- och hörselskada, hörselskada eller talskada har rätt till tolknings- och översättningshjälp i enlighet med lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010). **Närmare information:** [fpa.fi/Tolktjänst för personer med funktionsnedsättning](https://fpa.fi/Tolktjanst_for_personer_med_funktionsnedsattning).

9 Lokaler och utrustning som används vid genomförandet av rehabiliteringen

9.1 Rehabiliteringslokaler

Klientens rehabilitering genomförs vid **serviceproducentens verksamhetsställe**, som är

- **en slutenvårdsenhet eller**
- **en öppenvårdsenhet eller**
- **en annan verksamhetsenhet.**

Vilka krav som ställs på **verksamhetsstället anges alltid** i kapitlet om lokaler i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

9.1.1 Lokalerna vid slutenvårdsenheten

Vid en slutenvårdsenhet ska det finnas åtminstone

- rum för inkvartering
- matsal

- allmänna utrymmen med väntrum och toalett för klienterna
- vilrum
- rum för individuella möten med klienterna
- rum för grupparbete.

9.1.2 Lokalerna vid öppenvårdsenheten

Vid en öppenvårdsenhet ska det finnas åtminstone

- allmänna utrymmen med väntrum och toalett
- vilrum
- rum för individuella möten med klienterna
- rum för grupparbete.

9.1.3 Annan verksamhetsenhet

Vid en annan verksamhetsenhet ska det finnas åtminstone

- 1 rum (för individuell verksamhet eller gruppverksamhet)
- ett separat väntrum med toalett.

Observera: I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten finns **alltid** specificeringar som gäller de rehabiliteringslokaler där klientens yrkesinriktade rehabilitering genomförs.

9.2 Övriga lokaler som krävs för genomförande av rehabiliteringen

Genomförandet av rehabiliteringen kan kräva att det utöver det verksamhetsställe (öppenvårdsenhet, slutenvårdsenhet eller annan verksamhetsenhet) som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten **också finns andra lokaler**. I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten **anges** var lokalerna eller rummen i fråga ska vara belägna. **Närmare information:** den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten: Övriga lokaler som krävs för genomförande av rehabiliteringen.

I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten anges huruvida

- det inom rehabiliteringstjänsten i fråga **utöver verksamhetsstället krävs** andra lokaler eller rum
- lokalerna kan vara belägna **någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe.**

Andra lokaler är exempelvis

- gym
- motionssal
- bassängutrymmen
- rum för inkvartering
  - **Observera!**
    - Endast då klientens rehabilitering genomförs vid ett verksamhetsställe som är en **öppenvårdsenhet** eller en så kallad **annan verksamhetsenhet** kan den lokal där klienten är inkvarterad vara belägen **någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe.**
    - När klienten är **inkvarterad** någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe får matsalen i anslutning till inkvarteringen ligga på **högst 500 meters avstånd** från inkvarteringslokalerna.
- matsal
  - **Observera!**
    - Då klientens **rehabilitering** genomförs vid ett verksamhetsställe som är en **öppenvårdsenhet** eller en **annan verksamhetsenhet** kan den matsal som klienten använder vara belägen **någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe.**
      - Om matsalen i fråga är belägen någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe får den ligga **på högst 500 meters avstånd** från serviceproducentens verksamhetsställe.

De övriga lokaler som krävs för genomförandet av rehabiliteringen får (med undantag för matsalar) ligga på **högst 10 kilometers avstånd** från serviceproducentens verksamhetsställe, såvida inget annat har angetts i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten. Serviceproducenten ska för klienten ordna trygga transporter till och från de här lokalerna samt stå för transportkostnaderna.

9.3 Allmänt om serviceproducentens lokaler och omgivningen

9.3.1 Rehabiliteringslokaler

Serviceproducenten ansvarar för att rehabiliteringslokalerna

- är ändamålsenliga, trygga, rymliga, rena och snygga, trivsamma och mångsidiga, och att de har behövliga hjälpmedel för omgivningskontroll, larmsystem och lar-mutrustning
- är lämpliga med hänsyn till klienternas rörelseförmåga, funktionsförmåga, ålder och sjukdom eller funktionsnedsättning och sådana att klienterna kan klara sig på egen hand i dem
- lämpar sig för personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga
- motsvarar klienternas behov, ligger nära varandra, kan nås av klienterna utan besvär och har nödvändig skyltning
- är lämpliga för klienterna att vistas i och för fritidsverksamhet och har sådan fritidsutrustning som behövs.

Utöver det ska serviceproducenten se till att klienterna under rehabiliteringen har tillgång till

- vil- och pausrum
- låsbara förvaringsutrymmen.

9.3.2 Omgivningen utomhus

Serviceproducenten ska också se till att

- omgivningen kring lokalen är korrekt utmärkt
- friluftslederna är överskådliga och trygga så att klienterna kan röra sig ute på egen hand
- utebelysningen är mycket effektiv och omfattande.

9.4 Renovering av lokaler

Serviceproducenten ska **omedelbart** informera FPA:s grupp för upphandling och avtalshantering om sådana kommande renoveringar, reparationer och ombyggnader av rehabiliteringslokalerna som serviceproducenten har vetskap om.

Renoveringarna ska tidsmässigt planeras in så att de orsakar så lite störningar som möjligt för klienterna. Om ombyggnaderna eller reparationerna stör klientens rehabilitering (t.ex. om bassängutrymmena är ur bruk) hänvisar FPA vid behov klienten till en annan serviceproducent.

Serviceproducenten ska **alltid** på förhand i kallelsebrevet informera klienten om eventuella renoveringar eller reparations- och ombyggnadsarbeten. Klienten måste ges möjlighet att på grund av renoveringen flytta rehabiliteringen till en annan tidpunkt eller välja en annan serviceproducent.

9.5 Utrustning

Serviceproducenten ska se till att den utrustning som används vid rehabiliteringen

- motsvarar klienternas behov, är mångsidig och säker att använda
- har genomgått underhåll, är kalibrerad och säker att använda och att de som använder utrustningen har instruerats i användningen på ett behörigt sätt.

Serviceproducenten ska också i enlighet med arbetarskyddslagen säkerställa att arbetsmaskinerna och arbetsredskapen i de egna lokalerna används på ett säkert sätt vid rehabiliteringen.

10 Inkvartering

En del klienter inom yrkesinriktad rehabilitering måste, **under vissa förutsättningar**, erbjudas möjlighet till inkvartering under rehabiliteringen. I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten anges **alltid** närmare hur inkvarteringen för klienten ska ordnas under rehabiliteringen.

Inkvartering ordnas under vardagar (och vid behov under veckoslut) **vid serviceproducentens slutenvårdsenhet** eller **i en separat inkvarteringslokal** (separata övriga lokaler, avsnitt 9.2).

Serviceproducenten ska ordna inkvartering för klienten om

- det inte är möjligt för klienten att dagligen ta sig till och från rehabiliteringen exempelvis på grund av långa avstånd eller besvärliga trafikförbindelser eller
- det finns en **särskild** individuell orsak till att klienten behöver inkvartering.

Observera:

- Klientens behov av inkvartering bedöms **alltid utifrån klientens individuella situation**.
- Om klienten inkvarteras redan natten före rehabiliteringen, ska serviceproducenten säkerställa att klienten övernattar tryggt och får handledning i användningen av lokalerna.
- Inkvartering **ordnas inte** under arbetspraktik på en extern arbetsplats (gäller tjänster där arbetspraktik ingår i den yrkesinriktade rehabiliteringen).
- Om den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten **inte innehåller** specificeringar som gäller inkvarteringslokalerna **förutsätts det inte** att serviceproducenten ordnar inkvartering för klienten.

10.1 Hur inkvarteringen ska ordnas

Kraven på klientens inkvartering och inkvarteringslokalerna beskrivs **alltid** närmare i den del av servicebeskrivningen som gäller rehabiliteringstjänsten om klientens rehabilitering omfattar möjligheten till inkvartering.

Inkvarteringen ska ordnas på det sätt som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten

- **vid en slutenvårdsenhet**
eller
- **i andra lokaler** som kan vara belägna någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe.

Närmare information: den allmänna delen, avsnitt 9.2: Övriga lokaler som krävs för genomförande av rehabiliteringen och del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

10.2 Överlämnande av rum på ankomstdagen och avresedagen

10.2.1 Ankomstdag

Allmän praxis

Serviceproducenten ska överlåta rummet till den klient som ska inkvarteras **senast från kl. 15.00** på ankomstdagen.

Klientens bagage förvaras i förvaringsutrymmen vid serviceproducentens verksamhetsställe ända tills klienten får tillgång till rummet. Klienten måste också ha tillgång till ett gemensamt vilrum ända till dess.

Observera: Serviceproducenten kan också överlåta rummet till klienten genast när klienten anländer till inkvarteringen med det får inte orsaka några extra kostnader för klienten eller för FPA.

Undantagsförfarande (överlåtelse av rum till klienten)

Vissa klientgrupper, som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten, ska omedelbart få tillgång till ett rum genast när de anländer till inkvarteringsstället samma dag som rehabiliteringen inleds. De klienter som detta undantagsförfarande gäller definieras separat i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

10.2.2 Avresedag

Allmän praxis

Den klient som inkvarteras ska ha tillgång till rummet **åtminstone till kl. 12.00** på avresedagen. Efter att rummet har återlämnats förvaras klientens bagage i förvaringsutrymmen vid serviceproducentens verksamhetsställe. Klienten måste också ha tillgång till ett gemensamt/allmänt vilrum ända till rehabiliteringsdagens slut.

Observera: Serviceproducenten kan också gå med på att klienten återlämnar rummet senare på avresedagen men det får inte orsaka några extra kostnader för klienten eller för FPA.

Undantagsförfarande (återlämnande av rum)

Vissa klientgrupper som anges i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten, t.ex. personer med syn- eller hörselskada, ska ha tillgång till sitt rum **tills rehabiliteringen avslutas** på avresedagen. De klienter som detta undantagsförfarande gäller definieras separat i servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten.

10.3 Inkvarteringen för klienterna

Serviceproducenten ska ordna inkvarteringen för rehabiliteringsklienterna i dubbelrum med toalett och dusch. Serviceproducenten ska sträva efter att beakta klienternas särskilda behov i inkvarteringsarrangemangen så att rehabiliteringen kan genomföras på ett smidigt sätt. Det kan t.ex. vara fråga om rummets placering (måste finnas nära de aktiviteter som ingår i rehabiliteringen) eller rummets storlek (klienten har t.ex. skrymmande hjälpmedel som han eller hon behöver för att kunna röra sig).

Serviceproducenten ska ordna inkvarteringen för klienten på ett sådant sätt att

- klienten kan vila i lokalen utan att bli störd
- klienten har ett eget låsförsett skåp i sitt rum
- sängkläderna byts minst en gång i veckan med beaktande av de behov som klientens sjukdom eller funktionsnedsättning medför
- rummen regelbundet städas och rengörs i sin helhet.

10.3.1 Särskilda situationer (allergier, assistans- eller ledarhund)

Klienter med allergier ska inkvarteras i rum som lämpar sig för dem.

Observera: Om klienten har med sig en ledar- eller assistanshund ska inkvarteringen för klienten och hunden ordnas så att klienten kan tillgodose hundens behov.

10.3.2 Inkvartering i enkelrum

Serviceproducenten ska inkvartera klienten i ett enkelrum om det finns medicinska eller andra skäl som motiverar detta. Rumsarrangemanget får inte orsaka klienten eller FPA extra kostnader (se avsnittet Anvisningar för särskilda situationer).

Ifall klienten av personliga skäl önskar ett eget rum och det går att ordna, betalar klienten själv den extra kostnaden för detta.

10.3.3 Rehabiliteringsklient under 18 år som inkvarteras ensam

Inkvarteringen för en klient under 18 år som inkvarteras ensam ska **alltid** ordnas **vid samma slutenvårdsenhet** där rehabiliteringen genomförs. Det här gäller också kvällen innan rehabiliteringen börjar.

11 Kost och måltider

11.1 Kost

Den kost som klienten serveras ska

- vara mångsidig och smaklig
- följa näringsrekommendationerna
- främja klientens hälsa, välbefinnande och funktionsförmåga
- lämpa sig för klienter som följer en specialdiet.

Klientens eventuella behov av specialdiet ska utredas på förhand i samband med förhandskontakten eller senast då rehabiliteringen inleds. Serviceproducenten ska också säkerställa att personalen har sådant specialkunnande gällande kost att klienterna kan följa sina specialdieter.

Målet är att den kostrådgivning som klienten får under rehabiliteringen ska fungera som modell för goda matval också i hemmet efter att rehabiliteringen har avslutats.

11.2 Allmänt om måltiderna

Klienternas måltider ska ordnas enligt något av följande alternativ:

- vid serviceproducentens verksamhetsställe
- i inkvarteringslokalerna (frukost) **eller**
- i en separat matsal.

Observera:

- Var måltiderna för klienterna ska ordnas anges alltid närmare i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

11.2.1 Måltider i samband med besök vid serviceproducentens verksamhetsställe

Klienten ska serveras **lunch** eller **middag**, om besöket varar **minst 2 timmar** och om det genomförs vid serviceproducentens verksamhetsställe.

Observera: I samband med besök av en sakkunnig **varken ordnas eller ersätts** måltider.

11.2.2 Måltider för klienter som inte inkvarteras (öppen vård)

Klienter som inte inkvarteras ska dagligen serveras **1 måltid** (lunch eller middag) och **1-2 mellanmål**.

11.2.3 Måltider för klienter som inkvarteras (helpension)

I helpension för klienter som inkvarteras ingår **frukost, lunch, middag** och **mellanmål** (på dagen och kvällen).

Den dag rehabiliteringsperioden inleds ska klienten serveras

- frukost, om rehabiliteringen börjar kl. 10.30 eller tidigare eller om klienten har anlänt kvällen innan och övernattat
- i övrigt samma måltider och mellanmål som vid helpension.

Den dag rehabiliteringsperioden avslutas ska klienten utöver frukost serveras

- lunch och vid behov mellanmål.

Observera: Om klienten anländer till rehabiliteringsstället redan föregående kväll betalar klienten själv för sina måltider och sin övernattnig (med undantag för frukosten som ingår i måltiderna under den dag då rehabiliteringsperioden inleds).

11.2.4 Specialarrangemang i anslutning till måltider

Eventuella specialarrangemang i anslutning till en klients måltider (t.ex. under den arbetsprövning eller arbetspraktik som eventuellt ingår i rehabiliteringen) specificeras i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

12 Kvalitetsarbete, uppföljning och tillstånd

12.1 Kvalitetsledning och uppföljning av verksamheten

Genom kvalitetsledning leds, planeras, utvärderas och förbättras verksamheten som helhet för att de kvalitetsmål som satts upp för rehabiliteringen ska nås. Målet är att klienten får rehabilitering av hög kvalitet utifrån sina behov och mål vid rätt tidpunkt och på rätt ställe.

Serviceproducenten ska utveckla den kvalitetsledning som anknyter till rehabiliteringen som helhet och kvalitetsarbetet ska gälla alla rehabiliteringstjänster som ordnas av FPA. Rehabilitering av hög kvalitet innebär tjänster som grundar sig på bästa tillgängliga kunskap eller evidens och som främjar klientens funktionsförmåga, välbefinnande och arbetsförmåga och där målet är att maximera rehabiliteringens effekt och att minimera riskerna.

12.1.1 Innehållet i serviceproducentens kvalitetsledning och åtgärder som anknyter till den

Användning av en kvalitetshandbok

Serviceproducenten ska fastställa och anteckna kvalitetsmålen för centrala funktioner och åtgärder i en kvalitetshandbok.

Kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetet omfattar utifrån varje servicebeskrivning för rehabilitering

- en skriftlig processbeskrivning eller ett skriftligt schema
- arbetsbeskrivningar och anvisningar för personalen
- beskrivningar som gäller genomförandet av individuell rehabilitering och rehabilitering i grupp.

Insamling av klientrespons

Serviceproducenten ska följa upp och aktivt utvärdera genomförandet av varje rehabiliteringstjänst och kvaliteten på den. Detta gör serviceproducenten genom att aktivt samla in skriftlig respons av klienterna eller dokumentera muntlig respons om rehabiliteringen. Det rekommenderas att responsen till FPA ges i skriftlig form.

Om en klient ger negativ respons under rehabiliteringen ska serviceproducenten undersöka saken noggrant för att kunna förbättra den framtida klientupplevelsen. Serviceproducenten ska utnyttja responsen vid planeringen av verksamheten och vid utvecklandet av den pågående och den framtida verksamheten. Eventuella klientspecifika åtgärder ska även antecknas i klientens handlingar.

Mätning av de kritiska punkterna i rehabiliteringstjänsten

Serviceproducenten ska i sitt utvecklings- och kvalitetetsarbete använda minst två processmått för att följa upp och utvärdera hur rehabiliteringsprocesserna fungerar.

Kritiska punkter som behöver mätas i rehabiliteringen kan till exempel vara

- hur förhandsuppgifterna utnyttjas i rehabiliteringen
- hur personalen används så att man möter klienternas behov
- hur klienternas individuella mål beaktas i rehabiliteringen
- hur rehabiliteringen dokumenteras
- huruvida rehabiliteringsrapporterna skrivs och lämnas in inom utsatt tid
- inträffade olycksfall
- avbrott i rehabiliteringen.

Med hjälp av kvalitetsbedömning ska rehabiliteringsverksamheten utvecklas, främjas och stärkas så att den blir ännu bättre och har större fokusering på klienterna.

FPA kan begära en utredning om hur kvalitetsledningen har genomförts inom rehabiliteringen och hur eventuella observerade brister eller behov har beaktats vid utvecklandet och genomförandet av rehabiliteringsverksamheten.

13 Bedömning av funktionsförmågan

Klientens funktionsförmåga bedöms och rehabiliteringsmålen formuleras utifrån mätresultat. Därtill planeras de åtgärder som behövs i samråd med klienten och effekterna av åtgärderna följs upp. En bedömning genomförs och resultaten av bedömningen och mätningarna behandlas tillsammans med klienten under rehabiliteringen. Om det av resultaten framgår sådana symtom eller faktorer som inte kan behandlas under rehabiliteringen, hänvisas klienten till hälso- och sjukvården för fortsatta åtgärder.

Om man inom rehabiliteringstjänsten i fråga använder andra mätinstrument än de som används för utvärdering och rapportering av rehabiliteringens effekter, anges detta i den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten.

13.1 Utvärdering och rapportering av rehabiliteringens effekter

I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten **anges separat** om rehabiliteringstjänsten omfattas av rapportering av rehabiliteringens effekter samt vilka mätinstrument för utvärdering av rehabiliteringens effekter som ingår i rehabiliteringstjänsten.

Rapportering av rehabiliteringens effekter är en viktig del av FPA:s rehabiliteringsverksamhet och klientens rehabiliteringsprocess. Blanketter för utvärdering används inom nästan alla rehabiliteringstjänster och det centrala i dem är att klientens perspektiv beaktas. Genom rapporteringen kan FPA-rehabiliteringen utvecklas så att den blir ännu mer klientfokuserad och målinriktad. Uppgifterna kan också användas vid undersökningar i anslutning till rehabilitering.

Observera:

- De yrkesutbildade personerna i det multiprofessionella teamet ska behärska användningen av utvärderingsmetoderna samt kunna tolka resultaten och dokumentera dem noggrant.

- FPA rekommenderar utbildning i GAS-metoden för de yrkesutbildade personer som deltar i formuleringen av klientens GAS-mål och i utvärderingen av hur målen har uppfyllts. **Närmare information** om GAS-metoden finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under För serviceproducenter – Mätning och utvärdering inom rehabiliteringen.
- En serviceproducent som genomför rapportering ska namnge **en** eller **flera personer** i sin organisation, som fungerar som kontaktperson mellan serviceproducenten och FPA i fråga om insamlingen och inlämnandet av information som gäller rehabiliteringens effekter.

13.1.1 Mätinstrument som används inom utvärderingen och rapporteringen av rehabiliteringens effekter

Klientens funktionsförmåga ska under rehabiliteringen bedömas på ett ändamålsenligt sätt och i tillräcklig omfattning med lämpliga, adekvata och tillförlitliga mätinstrument. Närmare information om bedömningen av nyttan av rehabilitering finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under För serviceproducenter – Mätning och utvärdering inom rehabiliteringen.

Mätinstrument som ska användas är

- **GAS-metoden** (Goal Attainment Scaling)
  - Hjälpmiddel för att formulera mål för rehabiliteringen och för att utvärdera hur målen har uppfyllts. Målen kan formuleras t.ex. med hjälp av brädspelet Spiral. Närmare information om Spiral-spelet finns på webbplatsen www.kuntoutussaatio.fi.
- **Becks Depression Inventory** (BDI-21, frågeformulär för att mäta graden av depression, version som är avsedd för befolkningsundersökningar). Närmare information om mätinstrumentet finns i Institutet för hälsa och välfärds databas TOIMIA (www.toimia.fi).
- **Instrument som mäter livskvalitet WHOQOL-BREF**. Närmare information om mätinstrumentet finns i Institutet för hälsa och välfärds databas TOIMIA (www.toimia.fi).

- **Frågeformulär om arbetsförmågan**
  - Med hjälp av frågeformuläret utvärderas och rapporteras hur stor nytta klienten har haft av rehabiliteringen, huruvida rehabiliteringen har satts in vid rätt tidpunkt och vilken inverkan den har haft på klientens studie- och arbetsförmåga.
  - Klienten och serviceproducenten fyller i de frågor i formuläret som är riktade till dem. Blanketten **Frågor om arbetsförmåga (AKV 1r)** finns på FPA:s webbplats under Blanketter.

13.1.2 Lämnande av uppgifter till FPA

Det är frivilligt för klienten att delta i rapporteringen om rehabiliteringens effekter, och serviceproducenten måste alltid be om klientens samtycke till att delta i rapporteringen. I samtyckesdokumentet och dess bilagor specificeras vad klientens samtycke omfattar samt datasäkerheten och klientens rättigheter.

Serviceproducenten lämnar utifrån klientens samtycke in uppgifter om utvärderingen av klientens rehabilitering till FPA. Uppgifterna ska lämnas in årligen klientvis via det system för uppföljning av rehabiliteringsresultat som är avsett för ändamålet. Närmare information om insamlingen och redigeringen av uppgifterna finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under **För serviceproducenter – Mätning och utvärdering inom rehabiliteringen**.

14 Försäkringar i anslutning till rehabiliteringen

14.1 Serviceproducentens försäkringsskydd

Serviceproducenten ska ha följande försäkringsskydd för **klienten** och klientens **närstående** som deltar i rehabiliteringen:

- **ansvarsförsäkring för verksamheten** som täcker rehabiliteringsprogrammet
- **patientförsäkring**, om rehabiliteringen genomförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som tillhandahåller hälso- eller sjukvårdstjänster
- **gruppolycksfallsförsäkring**, som täcker personskador som inträffat under rehabiliteringen inklusive resor och handlett fritidsprogram.

Försäkringsskyddet under rehabiliteringen gäller närstående till klienten i sådana fall där FPA ersätter serviceproducenten för kostnader som orsakas av den närståendes deltagande i rehabiliteringen.

14.1.1 Patientförsäkring

Patientförsäkringen ska också täcka hälso- och sjukvård som ges av en **studerande**.

Patientförsäkringsskyddet gäller hälso- och sjukvård **som ges i Finland**. Ett villkor är att såväl klienten som den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som tillhandahåller tjänsten fysiskt befinner sig i Finland.

14.1.2 Gruppolycksfallsförsäkring

Olycksfallsförsäkringen kan ersätta sådana skador som patientförsäkringen inte täcker. Olycksfallsförsäkringen ska gälla också vid videosamtal.

FPA **förutsätter inte** att olycksfallsförsäkringen täcker klientens resor mellan hemmet och rehabiliteringsstället i samband med rehabiliteringen.

Gruppolycksfallsförsäkringen ska uppfylla följande minimikrav:

- vårdkostnader på grund av olycksfall ersätts upp till minst 8 500 euro
- ersättningen för bestående men på grund av olycksfall är minst 5 000 euro
- ersättningen för dödsfall på grund av olycksfall är minst 5 000 euro

14.2 Information om försäkringsskydd

Innan rehabiliteringen inleds ska serviceproducenten skriftligen meddela klienten och närstående som deltar i rehabiliteringen hur klienten är försäkrad och vilka situationer försäkringsskyddet täcker. Klienten och klientens närstående måste till exempel känna till att olycksfallsförsäkringen gäller endast under rehabiliteringsprogrammet och under handlett fritidsprogram. Klienten och den närstående ska också på förhand få information om ersättningsbeloppen enligt olycksfallsförsäkringen.

I samband med ett olycksfall eller en skada går serviceproducenten tillsammans med klienten eller klientens närstående igenom innehållet i försäkringsskyddet och de maximala ersättningsbeloppen samt handleder klienten eller den närstående vid uppgörandet av skadeanmälan.

FPA **ersätter inte** klienten, klientens närstående eller serviceproducenten för kostnader som uppstår på grund av olycksfall eller skada under rehabiliteringsprogrammet, fritidsprogrammet eller den övriga fritiden.

15 Klientsäkerhet

15.1 Allmänt

15.1.1 Beredskap för nödsituationer

Serviceproducenten ansvarar för att den för varje verksamhetsställe har en uppdaterad handlingsplan för nödsituationer (inkl. videosamtal) och att alla som hör till personalen känner till den.

Klienterna ska genast när rehabiliteringen inleds ges **tydliga muntliga och skriftliga anvisningar** med tanke på eventuella kontakter och nödsituationer.

15.1.2 Anvisningar för särskilda situationer

Serviceproducenten ska noggrant förbereda sig inför problemsituationer och utarbeta tydliga anvisningar om förfarandet vid till exempel hot om fysiskt eller psykiskt våld, sexuella trakasserier, droganvändning, epidemier och olycksfall. Även myndigheternas anvisningar gällande ovannämnda situationer ska beaktas. Serviceproducenten ska se till att anvisningarna uppdateras och att personalen har aktuell utbildning på den här punkten.

15.1.3 Räddningsplan

Serviceproducenten ansvarar för att

- klientens rehabilitering genomförs vid ett verksamhetsställe för vilket serviceproducenten för nödsituationer har gjort upp en skriftlig plan för att säkerställa

klienternas säkerhet (t.ex. för att förebygga uppkomsten av farliga situationer och för att trygga utrymningen av klienterna)

- verksamhetsställets säkerhet har tillgodosetts på det sätt som räddningslagen och statsrådets förordning om räddningsväsendet förutsätter.

15.1.4 Användning av bassängutrymmen

I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten anges alltid huruvida bassängutrymmen förutsätts i rehabiliteringstjänsten i fråga. Om bassängutrymmen förutsätts ska de användas vid genomförandet av rehabiliteringen.

Den person som handleder en klientgrupp i bassängutrymmena under rehabiliteringsprogrammet **ansvarar alltid för den här klientgruppens säkerhet.**

Serviceproducenten kan själv bestämma hur bassängutrymmena används under tiden utanför rehabiliteringsprogrammet. Då ska serviceproducenten följa Säkerhets- och kemikalieverkets (Tukes) anvisning 1/2015, "Främjande av säkerheten i simhallar och badanläggningar". **Anvisningen finns** på Säkerhets- och kemikalieverkets webbplats (www.tukes.fi).

15.2 Säkerställande av klienternas trygghet

Serviceproducenten ansvarar för klientens säkerhet under **hela den tid rehabiliteringen och inkvarteringen pågår.**

15.2.1 Nivåerna på beredskapen för första hjälpen bland personalen

Med **Fhj1-utbildning** avses Finlands Röda Kors (FRK) Fhj1-utbildning eller annan utbildning på motsvarande nivå. Fhj1-utbildningen ger sådana grundläggande kunskaper och färdigheter som behövs i nödsituationer och vid de vanligaste sjukdoms- och olycksfallen.

Med **person som har kunskaper i första hjälpen** avses en person som har genomgått Finlands Röda Kors (FRK) kurs i livräddande första hjälpen eller någon annan utbildning på motsvarande nivå, som har färdigheter att ge livräddande första hjälpen i nödsituationer och vars utbildning är i kraft.

Närmare information: Information om uppdatering av förstahjälpskurser finns bland annat på Finlands Röda Kors webbplats.

15.2.2 Klienter som deltar i yrkesinriktad rehabilitering

Säkerheten under rehabiliteringsprogrammet

Serviceproducenten ska säkerställa att ansvaret för klientsäkerheten under rehabiliteringen bärs av yrkesutbildad personal som alltid är på plats och som har en gällande **utbildning på Fhj1-nivå** eller någon annan motsvarande utbildning.

Säkerheten under inkvarteringen

Serviceproducenten ska säkerställa att en person **med kunskaper i första hjälpen** ansvarar för klientsäkerheten och **alltid är plats** kvälls- och nattetid (utanför rehabiliteringsprogrammet) under klientens inkvartering om det i klientgruppen finns personer under 18 år som inkvarteras ensamma.

Säkerheten då klienter inkvarteras i separata inkvarteringslokaler

Serviceproducenten ska säkerställa att det under **kvälls- och nattetid** (utanför rehabiliteringsprogrammet) finns **övervakning** för klienter som inkvarteras i separata inkvarteringslokaler. Övervakningen kan ordnas så att en övervakande person **är på plats** i densamma separata inkvarteringslokalen, eller genom **telefonjour**. Oavsett hur övervakningen genomförs ska övervakaren alltid vara en **person med färdigheter i första hjälpen**.

15.3 Anmälning av allvarliga olycksfall

Serviceproducenten ska omedelbart meddela FPA:s grupp för rehabiliteringstjänster om någon klient under rehabiliteringen råkar ut för ett allvarligt olycksfall som leder till långvarig sjukhusvård, bestående skada eller döden.

Anmälan ska göras till adressen **kuntoutus_palvelukuvaukset(at)kela.fi**

Följande ska då meddelas:

- vem som har drabbats och när

- vad som har hänt
- hur situationen har hanterats
- vilka de fortsatta åtgärderna varit
- vilken rehabiliteringstjänst det gäller
- vilka åtgärder serviceproducenten har vidtagit på grund av det allvarliga olycksfallet
- uppgift om försäkringsbolaget.

16 Marknadsföring av rehabiliteringen

Serviceproducenten kan marknadsföra sina tjänster först när FPA och serviceproducenten har undertecknat ett avtal om den aktuella rehabiliteringstjänsten.

Serviceproducenten ska ha en egen webbplats där den ger aktuell information om rehabiliteringen, närmare bestämt om

- målgruppen
- personalen
- urvalskriterierna
- genomförandet
- ansökan till de rehabiliteringstjänster som ordnas av FPA och som serviceproducenten tillhandahåller
- det gällande avtalet med FPA, t.ex. om verksamhetsstället.

När serviceproducenten informerar om FPA-rehabilitering ska den se till att följande uppgifter tydligt framgår av informationen:

- det är fråga om rehabilitering som ordnas och finansieras av FPA
- klienten har möjlighet att ansöka om rehabiliteringspenning samt ersättning för resekostnader hos FPA
- vilka tjänster som ingår i FPA-rehabiliteringen
- vilka tilläggstjänster klienten själv kan köpa på egen bekostnad.

Uppgifterna i marknadsföringen **får inte** strida mot avtalet, servicebeskrivningarna eller FPA:s anvisningar. Klienterna ska utifrån annonsen få en klar uppfattning om den rehabiliteringstjänst som marknadsförs.

Serviceproducenten ska instruera dem som använder dess webbplats att gå in och bekanta sig med FPA:s webbplats där det finns närmare information om FPA:s förmåner, såsom rehabiliteringspenning och reseersättningar.

17 Senareläggning, inställande eller byte av rehabilitering (OBS! Gäller ej yrkesinriktade rehabiliteringsutredningar)

17.1 Senareläggning av tidpunkten för inledning av tjänster som upphandlats genom anbudsförfarande

En del av den yrkesinriktade rehabiliteringen genomförs i grupp. I den del av servicebeskrivningen som beskriver rehabiliteringstjänsten fastställs det **maximala** antal klienter som kan delta i en grupp och de antalen kan i regel inte överskridas. Serviceproducenten kan vid behov kontakta FPA:s servicenummer för myndigheter.

Om rehabiliteringsplatser blir outnyttjade är det möjligt att inleda rehabiliteringen också med ett mindre antal klienter eller att flytta tidpunkten för inledning av rehabiliteringen.

17.1.1 Minimiantal klienter som krävs för att rehabiliteringen ska inledas

Rehabiliteringen måste inledas enligt den överenskomna tidtabellen om minimiantalet klienter har uppnåtts, även om det ännu finns lediga klientplatser.

Nedan anges det maximi- och minimiantal klienter med vilket rehabiliteringen måste inledas:

- Då det planerade maximiantalet klienter i gruppen är 10, måste rehabiliteringen inledas om 7 klienter är anmälda.
- Då det planerade maximiantalet klienter i gruppen är 8–9, måste rehabiliteringen inledas om 6 klienter är anmälda.
- Då det planerade maximiantalet klienter i gruppen är 6–7, måste rehabiliteringen inledas om 4 klienter är anmälda.

Om antalet deltagare i en grupp är mindre än det ovannämnda minimiantalet kan serviceproducenten skjuta fram inledningstidpunkten för rehabiliteringen. Rehabilite-

ringen kan då inledas ca 2–4 månader efter den tidpunkt då klienten har fått sitt rehabiliteringsbeslut. Senareläggningen av tidpunkten för inledning av rehabiliteringen ska meddelas FPA:s servicenummer för myndigheter och klienten. **Närmare information** finns på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under Anvisningar för serviceproducenten – Anvisningar som gäller kurser – Senareläggning eller inställande av en kurs.

17.2 Inställande av rehabilitering

Om det är **0 klienter** anmälda till rehabiliteringen, kan den ställas in **tidigast 2 månader** och **senast 2–3 veckor** innan rehabiliteringen skulle inledas.

Om antalet rehabiliteringsbeslut gällande en grupp är **nära det minimiantal** klienter som innebär att gruppen måste genomföras (se tabellen ovan) kan rehabiliteringen för gruppen ställas in **tidigast 3 veckor** innan rehabiliteringen skulle inledas.

Serviceproducenten ska meddela om en inställd kurs till

- FPA:s servicenummer för myndigheter
- klienten **och**
- adressen kuntoutuspalvelut_muutokset(at)kela.fi.

Närmare information om inställda kurser finns bland anvisningarna på FPA:s webbsidor för samarbetspartner under Anvisningar för serviceproducenten – Anvisningar som gäller kurser.

17.3 Byte av rehabiliteringsform (gäller endast serviceproducenter som har möjlighet att erbjuda inkvartering)

Klienten kan, om han eller hon vill, byta rehabiliteringsform under de olika rehabiliteringsperioderna. Under en rehabiliteringsperiod kan klienten byta från rehabilitering utan inkvartering (tidigare rehabilitering i öppen vård) till rehabilitering med inkvartering (tidigare rehabilitering i slutenvård). Detta kan klienten göra endast en gång under sin rehabiliteringshelhet, och han eller hon måste **på förhand** komma överens om det med serviceproducenten.

17.4 Andra än FPA-klienter som deltar i rehabiliteringen

Utöver FPA-klienter kan serviceproducenten till sina kurser anta klienter som har remiss och finansiering **av andra aktörer** eller klienter **som själva betalar** för sin rehabilitering. Det här är möjligt om det finns lediga platser **1 månad innan** kursen börjar.

Serviceproducenten ska utreda platssituationen och kontakta FPA (per e-post på adressen [kuntoutuspalvelut_muutokset\(at\)kela.fi](mailto:kuntoutuspalvelut_muutokset(at)kela.fi)) för att få klarhet i om det är möjligt att anta andra klienter än FPA-klienter till rehabiliteringen.

Ett villkor för att en klient som någon annan aktör betalar för, eller som betalar själv, ska kunna delta är att rehabiliteringen för FPA-klienterna genomförs på det sätt som anges i servicebeskrivningen och att det maximala antalet deltagare inte överskrids. Därtill förutsätts att klienten i fråga hör till den målgrupp som anges i servicebeskrivningen.

FPA **ansvarar inte till någon del** för rehabiliteringen för andra aktörers klienter eller för klienter som betalar själva.

18 FPA:s uppgifter

18.1 Produktion av rehabiliteringstjänster

18.1.1 Serviceproducenten

Ett företag, en stiftelse eller annan sammanslutning som producerar rehabiliteringstjänster som avses i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (lagen om FPA-rehabilitering) kan verka som producent av FPA:s rehabiliteringstjänster.

FPA kan köpa rehabiliteringstjänster av en offentlig eller därmed jämförbar producent endast om det inte annars är möjligt att fullgöra skyldigheten att ordna rehabilitering enligt lagen (FRPL 53 § 2 mom.). FPA kan därmed inte köpa sådana rehabiliteringstjänster som beviljas enligt prövning av en offentlig eller därmed jämförbar producent. Som offentlig eller därmed jämförbar producent betraktas också en serviceproducent som erbjuder rehabiliteringstjänster som underleverantör för en offentlig eller därmed

jämförbar aktör. Som jämförbar med en offentlig aktör betraktas inte en sådan privat serviceproducent som tillhandahåller rehabiliteringstjänster i den offentliga hälso- och sjukvårdens lokaler om serviceproducenten betalar gängse hyra på orten för användningen av utrymmena.

En serviceproducent **kan inte** samtidigt fungera både som producent av rehabiliteringstjänster och som planerare av klientens rehabilitering.

18.1.2 Underleverans

Serviceproducenten kan genomföra FPA-rehabilitering med hjälp av underleverantörer. Rehabiliteringen får ändå inte i sin helhet produceras genom underleverans, utan serviceproducenten ska själv genomföra åtminstone en del av rehabiliteringstjänsten i fråga.

Observera att

- underleverantören och serviceproducenten **alltid är separata företag**
- underleverantören inte står i avtalsförhållande till FPA.

Anlitandet av underleverantörer minskar inte serviceproducentens ansvar för genomförandet av rehabiliteringstjänsten. Serviceproducenten ansvarar inför FPA för den rehabilitering som underleverantören tillhandahåller, för ansvaren och skyldigheterna som för sina egna.

18.2 Behandling av klientens rehabiliteringsärende

Klienten ansöker om FPA-rehabilitering hos FPA genom att fylla i en rehabiliteringsansökan.

18.2.1 Rehabiliteringsbeslut

Klienten får alltid ett skriftligt beslut om den rehabilitering han eller hon ansökt om med uppgifter om avgörandet samt motiveringar. Det positiva eller negativa rehabiliteringsbeslutet sänds också för kännedom till den aktör som ansvarar för vården och rehabiliteringen samt för uppgörandet och uppföljningen av rehabiliteringsplanen. Med ett positivt beslut får klienten bland annat anvisningar som gäller rehabiliteringen.

Klientens positiva rehabiliteringsbeslut skickas också till serviceproducenten för kännedom.

Med beslutet skickas följande uppgifter:

- kopior av rehabiliteringsplanen och av andra läkarutlåtanden
- kopia av ansökan
  - bakgrundsinformation om klienten
  - motiveringar till behovet av rehabilitering.

18.2.2 Åtgärder efter rehabiliteringen

Efter att klientens rehabilitering har genomförts hänvisar FPA, med beaktade av rehabiliteringsrapporten, vid behov klienten till andra tjänster som han eller hon behöver.

19 Fakturering och betalning av rehabiliteringskostnader

19.1 Betalning

FPA betalar på grundval av en godkänd faktura de faktiska avtalsenliga kostnaderna för rehabiliteringen till serviceproducenten. FPA ersätter i regel kostnaderna endast för genomförd rehabilitering.

Ifall en klient avbryter rehabiliteringen ersätter FPA rehabiliteringskostnaderna fram till avbrottet.

FPA kan betala kostnaderna för rehabiliteringen även om ansökan inte har lämnats in inom utsatt tid, om det bedöms som oskäligt att avslå ansökan på grund av att den har varit försenad.

19.2 Fakturering

Serviceproducenten förbinder sig att iaktta de priser och priskategorier som anges i avtalet. De överenskomna priserna inkluderar alla kostnader för rehabiliteringen i fråga. Serviceproducenten får inte ta ut någon klientavgift, självriskandel eller annan tilläggsavgift av klienten för sådan rehabilitering som genomförs i enlighet med servicebeskrivningen.

Serviceproducenten ska skicka fakturan till FPA **senast inom 2 månader** efter att rehabiliteringen genomförts. Fakturan ska skrivas på FPA:s faktureringsblankett.

Serviceproducenten kan fakturera

- kostnaderna för rehabilitering i enlighet med servicebeskrivningen
- kostnaderna för **den första dag** då klienten eller klientens närstående varit **sjuk** om klienten
  - insjuknat plötsligt och serviceproducenten har haft kostnader för rehabiliteringen
  - insjuknat kvällen före rehabiliteringen eller på morgonen en rehabiliteringsdag.

20 Kvalitetsrevision

Kvalitetsrevision är en systematisk, objektiv och dokumenterad utvärdering som utförs av FPA för att säkerställa och utveckla kvaliteten på rehabiliteringsverksamheten. Som kvalitetsrevisorer verkar utbildade FPA-tjänstemän.

Syftet med kvalitetsrevisionen är att säkerställa att serviceproducenten genomför rehabiliteringstjänsten med fokus på klienten och i enlighet med servicebeskrivningen samt på det sätt som anges i avtalet.

Över kvalitetsrevisionen sammanställs en revisionsrapport, där de viktigaste observationerna framgår. Serviceproducenten ska korrigera de avvikelser som observerats under kvalitetsrevisionen.

Under kvalitetsrevisionen granskas exempelvis följande delområden av kvaliteten:

- kvalitetsledningen
- personalen
- rehabiliteringslokalerna och utrustningen
- klientsäkerheten
- klientens rättigheter
- innehållet i rehabiliteringsprocessen och genomförandet

- dokumenteringen.

21 Information och intressentgruppssamarbete

FPA informerar om rehabiliteringstjänsterna på nationell och lokal nivå.

Webbsidorna avsedda för FPA:s samarbetspartner innehåller bland annat

- servicebeskrivningarna för rehabilitering
- information om tjänsterna
- aktuella meddelanden
- information till intressentgrupperna om olika evenemang, såsom utbildningar och arbetsmöten.

Bilaga 1: Yrkes- och uppgiftsbeteckningar

I den här bilagan avses med yrkesbeteckning en skyddad yrkesbeteckning som används av en person som har rätt att utöva yrket i fråga och att i egenskap av yrkesutbildad person använda den i lag eller förordning skyddade yrkesbeteckningen i fråga.

Med de yrkeshögskoleexamina (YH) som anges i servicebeskrivningen jämförs också motsvarande äldre examina på institutnivå. Med yrkesinriktade grundexamina på institutnivå jämförs motsvarande, äldre examina på skolnivå.

Personer som före 2008 erhållit en sådan skyddad yrkesbeteckning som det inte längre finns utbildning för, betraktas fortfarande som en sådan yrkesutbildad person som avses i lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Med alla examina jämförs motsvarande utbildning som godkänts inom EU. Till den del det är fråga om ett yrke som kräver erkännande av en behörig myndighet i Finland, tillämpas lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer eller en lag som ersatt denna.

Sysselsättningsledare

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt artenomexamen (YH) inom hantverk och konstindustri med inriktning på handledningsverksamhet **eller**
- sysselsättningsledarexamen

Astmaskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller** hälsovårdare (YH) som därtill har
  - genomfört tilläggsutbildning inom behandling av astma och allergi (15 studiepoäng) **eller**
  - genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier inom vård av patienter med andningssjukdomar (30 studiepoäng)

Audionom/Hörselvårdsassistent

- person som har en lämplig examen inom hälsovården och som därtill har

- genomfört audiologiska specialiseringsstudier vid en yrkeshögskola (60 studiepoäng)

Stomiskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller** hälsovårdare (YH) som **därtill**
  - genom tilläggsstudier har fått specialkunskaper inom vård av stomioopererade personer **eller**
  - har genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier för stomiskötare (30 studiepoäng)

Diabetesskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller** hälsovårdare (YH)
  - vars examen har omfattat inriktningsalternativet förebyggande och behandling av diabetes **eller**
  - som efter sin examen har genomfört motsvarande specialiserings- eller påbyggnadsutbildning (30 studiepoäng)

Specialistläkare som erhållit specialkompetens i behandling av diabetes

- förutsätter specialistläkarexamen
- person som har beviljats ifrågavarande specialkompetens av Finlands Läkarförbund

Dialysskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller** hälsovårdare (YH) som **därtill**
  - fått yrkesinriktad tilläggsutbildning på en dialysavdelning **eller**
  - genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier i nefrologiskt vårdarbete eller vården av njurpatienter (30 studiepoäng)

Specialistläkare/Specialist

- person som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har beviljat rätt att utöva sitt specialistläkaryrke i Finland som legitimerad yrkesutbildad person

Läkare under specialistutbildning

- person som ett universitet har beviljat studierätt för ett specialiseringsprogram inom området

Specialbarträdgårdslärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för specialbarträdgårdslärare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005)

Speciallärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för speciallärare enligt förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)

Fysioterapeut (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården. **Personen ska därtill ha**
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Geronom (YH)

- examensbenämning inom det sociala området. **Personen ska därtill ha**
  - rätt att verka som yrkesutbildad person inom socialvården på det sätt som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

IBD-skötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) som
  - har genomgått fortbildning i vård av IBD-patienter (30 sp)

Lärare i uttryckskonst

- person som utöver lärarexamen (se lärare) har genomfört grundstudier i dramapedagogik vid en högskola

IT-instruktör

- uppgiftsbeteckning
- som grundläggande yrkesutbildning kan personen ha t.ex. datanom- eller tradenomexamen
- i fråga om rehabilitering för synskadade ska personen därtill ha inhämtat
  - behövliga specialkunskaper för IT-handledning av personer med synskada t.ex. genom utbildning arrangerad av Yrkesinstitutet Live eller Synskadades Centralförbund

Fotterapeut (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården. **Personen ska därtill ha**
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Fotvårdare

- examensbenämning inom hälso- och sjukvården
- person som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) (före år 2008) har beviljat rätt att verka som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med skyddad yrkesbeteckning

Smärtskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller** hälsovårdare (YH) som **därtill har**
  - genomfört specialiseringsstudier i smärtbehandling (30 studiepoäng)

Kommunikationsinstruktör

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som **därtill har**
  - avlagt specialyrkesexamen för kommunikationsinstruktör **eller**

- utbildning för teckenspråklärare **eller**
- utbildning för teckenspråkstolk (YH) **eller**
- utbildning för synrehabiliteringshandledare

Specialistläkare som erhållit specialkompetens i rehabilitering

- specialkompetens i rehabilitering förutsätter specialistläkarexamen
- specialkompetensen beviljas av Finlands Läkarförbund

Rehabiliteringsledare (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården
- examen avläggs inom utbildningsprogrammet för rehabiliteringsledare (kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma)

Rehabiliterings(hand)ledare för personer med hörselskada

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt yrkeshögskoleexamen inom det sociala området **och/eller** social- och hälsovården **och/eller** lämplig högre eller lägre universitetsexamen, och som **därtill har**
  - i form av arbetsplatsutbildning fått utbildning om hörselskador och rehabilitering av hörselskador (t.ex. minst 6 månaders utbildning vid sidan av arbetet) **och/eller**
  - minst 1 års arbetserfarenhet av heltidsarbete inom rehabilitering för personer med hörselskada eller minst 3 års arbetserfarenhet av heltidsarbete med personer med hörselskada **och/eller**
  - audionomutbildning **och/eller**
  - genomfört studier (minst 30 studiepoäng) som gäller rehabilitering för personer med hörselskada, t.ex. studier i
    - audiologi eller
    - teckenspråk och visuellt teckenspråk eller
    - kommunikationsstudier

Rehabiliterare av dövblinda

- uppgiftsbeteckning

- person som har avlagt yrkeshögskoleexamen inom det sociala området, hälso- och sjukvård, pedagogik eller humaniora och som **dessutom har minst en av följande**:
  - specialyrkesexamen i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster inom kompetensområdet för handledning av synskadade
  - utbildning i teckenspråkstolkning, (tolk YH, teckenspråk) eller tolkning och kommunikationshandledning för personer med talskada (tolk YH, tolkning för personer med talskada)
  - studier om dövblindhet som genomförts i samband med utbildning för teckenspråkshandledare
  - utbildning på arbetsplatsen om synskador och rehabilitering för personer med synskada

Hantverksledare

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt artenomexamen (YH) inom hantverk och konstindustri med inriktning på handledningsverksamhet **eller**
- har flera års erfarenhet av arbetet i fråga inom rehabilitering

Legitimerad läkare

- person som har avlagt grundexamen i medicin **och**
- person som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har beviljat rätt att utöva sitt läkaryrke i Finland som legitimerad yrkesutbildad person

Barnledare

- har avlagt grundexamen i barn- och familjearbete **eller**
- är barnskötare **eller**
- studerar social- och hälsovård, pedagogik eller specialpedagogik

Barnträdgårdslärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för barnträdgårdslärare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården

(272/2005) och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005)

Instruktör i förflyttningsteknik

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som **därtill har**
  - en specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare

Idrottsledare

- har avlagt yrkesinriktad grundexamen för idrottsledare på andra stadiet

Idrottsinstruktör (YH)

- har genomgått utbildningsprogrammet för idrotts- och hälsopromotion (liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma) vid en yrkeshögskola

Handledare i skapande verksamhet

- uppgiftsbeteckning
- ledare för grupper som sysslar med olika slag av skapande verksamhet (målning, teckning, handarbete, musik)
- personen kan till sin utbildning vara t.ex. bildkonstnär, fritidsledare eller ergoterapeut (YH)
- utöver grundutbildningen kan personen ha genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier i kreativa metoder (30 studiepoäng)

Lymfterapeut

- examensbenämning inom social- och hälsovården
- utbildad fysioterapeut (YH), sjukskötare (YH) **eller** konditionsskötare som **därtill**
  - av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har beviljats rätt att utöva sitt yrke **och**
  - har fullgjort lymfterapiutbildning i Finland eller utomlands

Närvårdare

- examensbenämning inom social- och hälsovården
- har av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) beviljats rätt att utöva sitt yrke som yrkesutbildad person med skyddad yrkesbe-teckning

Musikterapeut

- person med musikterapeututbildning

Neuropsykiatrisk coach

- personen har genomgått en utbildning i neuropsykiatrisk coaching som omfattar minst 20 studiepoäng och som uppfyller de kvalitetskriterier för neuropsykiatrisk coaching som Neuropsykiatriset Valmentajat ry har ställt upp för sina medlemmar

Neuropsykolog

- har grundutbildning för psykolog och **därtill**
  - av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) beviljad rätt att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person**och**
  - utbildning för specialpsykolog i neuropsykologi (psykologie licentiatexamen med specialiseringsstudier på specialområdet neuropsykologi)**eller**
  - tidigare utbildning i klinisk neuropsykologi (treårig riksomfattande specialiseringsutbildning)

Ungdomsledare

- person som har avlagt grundexamen i ungdoms- och fritidsinstruktion på andra stadiet **eller**
- samhällspedagog (YH), med inriktning på utbildningsprogrammet för medborgarverksamhet och ungdomsarbete **eller**
- yrkeshögskoleexamen som socionom (YH) inom det sociala området eller inom hälso- och sjukvård med inriktning på ungdomsarbete

Ungdomsarbetare

- uppgiftsbeteckning
- socionom (YH) som studerat med inriktningen ungdomsarbete **eller**
- magister i ungdomspedagogik **eller**
- samhällspedagog (YH)

Synrehabiliteringshandledare

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som **därtill har**
  - specialyrkesexamen inom kompetensområdet för handledning av personer med synskada **eller**
  - utbildning på arbetsplatsen om synskador och rehabilitering av synskadade

Syninstruktör

- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som **därtill har**
  - specialyrkesexamen inom kompetensområdet för handledning av personer med synskada, i vilken ingår en del av examen i styrning av synanvändning för klienter med synskada

Artenom i handledningsverksamhet (YH)

- person som har avlagt artenomexamen (YH) inom hantverk och konstindustri med inriktning på handledningsverksamhet

Lärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för lärare enligt förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)

Punktskriftsinstruktör

- uppgiftsbeteckning

- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som **därtill har**
  - en specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare **eller**
  - utbildning på arbetsplatsen i punktskriftsinstruktion

Psykodramaledare

- har som grundutbildning en lämplig examen på högskole- eller institutnivå
- person som **utöver det ovannämnda har genomfört**
  - psykodramaledarexamen som yrkesinriktad fortbildning

Psykolog

- yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som **därtill har**
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Psykoterapeut

- yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som **därtill har**
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att använda den skyddade yrkesbeteckningen psykoterapeut

Talterapeut

- yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som **därtill har**
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Tolk för personer med talskada

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad examen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som **därtill**
  - har specialyrkesexamen för tolk för talhandikappade **eller**
  - är teckenspråkstolk (YH) som har slutfört studierna år 2015 eller senare

Ridterapeut

- person med yrkeshögskoleexamen i pedagogik, inom det sociala området eller inom hälso- och sjukvård som **därtill har genomfört**
  - ridterapeututbildning ordnad av Suomen Ratsastusterapeutit ry **eller**
  - motsvarande utbildning i Sverige

Näringsterapeut

- har beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Kostrådgivare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller**
- hälsovårdare (YH) **eller**
- lärare i huslig ekonomi som verkar vid en rehabiliteringsinrättning under handledning av en näringsterapeut

Reumaskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller**
- hälsovårdare (YH) som har genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier i behandling av reumatiska sjukdomar (30 studiepoäng) **eller**
- fortbildning i behandling av reumatiska sjukdomar (15 studiepoäng)

Sjukskötare (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården
- har beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person
- utbildningen kan omfatta flera inriktningsalternativ
- efter examen kan en sjukskötare genomföra specialiseringsutbildning eller fortbildning

Sexualrådgivare

- person som har avlagt examen inom det sociala området eller inom hälso- och sjukvård
- har genomfört utbildning för sexualrådgivare (30 studiepoäng)

Sexualterapeut

- person som har avlagt examen inom det sociala området eller inom hälso- och sjukvård och som är auktoriserad av det samnordiska samfundet The Nordic Association for Clinical Sexology (NACS). Medlemsföreningen i Finland är Suomen Seksologinen Seura (Sexologiska föreningen i Finland).
- Den yrkesbeteckning som har auktoriserats i Finland är: sexualterapeut, specialnivå (NACS)

Socialarbetare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för socialarbetare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005) och **därtill har**
  - rätt att verka som yrkesutbildad person inom socialvården på det sätt som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

Socionom (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården. Personen ska **därtill ha**
  - rätt att verka som yrkesutbildad person inom socialvården på det sätt som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

Munhygienist (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården. Personen ska **därtill ha**
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Konstterapeut

- kan ha grundutbildning inom hälso- och sjukvård, det sociala området eller konst och **ska därtill ha**
  - genomgått yrkesinriktad fortbildning i form av konstterapiutbildning

Dansterapeut

- minst examen på lägre högskole- eller institutnivå **och därtill**
  - minst 2 års arbetserfarenhet inom social-, hälso- och sjukvårds-, dans-, konst- eller undervisningsbranschen **och därtill**
  - dansterapistudier som genomförts med godkänt resultat (90 studiepoäng)

Hälsovårdare (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården. Personen ska **därtill ha**
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Ergoterapeut (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården. Personen ska därtill ha
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Företagsfysioterapeut/Arbetsfysioterapeut

- uppfyller de villkor som föreskrivs i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och i statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovårdspraxis och om företagshälsovårdens innehåll och den utbildning som krävs av yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården (708/2013)

Företagshälsovårdare

- uppfyller de villkor som föreskrivs i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och i statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovårdspraxis och om företagshälsovårdens innehåll och den utbildning som krävs av yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården (708/2013)

Uroterapeut

- sjukskötare (YH) eller fysioterapeut (YH) som **därtill har**
  - genomgått yrkesinriktad tilläggsutbildning i uroterapi (30 studiepoäng) eller motsvarande tidigare utbildning

Fritidsinstruktör/fritidsledare

- har avlagt grundexamen i ungdoms- och fritidsinstruktion **eller**
- yrkesexamen för specialhandledare av barn och ungdom

Teckenspråkshandledare

- har grundexamen på andra stadiet i teckenspråkshandledning

Teckenspråkstolk (YH)

- har yrkeshögskoleexamen inom det humanistiska och pedagogiska området inom utbildningsprogrammet för teckenspråkstolkar

Magister i samhällsvetenskaper, huvudämne rehabiliteringsvetenskap

- har högre högskoleexamen med rehabiliteringsvetenskap som huvudämne

Magister i samhällsvetenskaper eller politics magister, huvudämne socialpsykologi

- har högre högskoleexamen med socialpsykologi som huvudämne

Samhällspedagog (YH)

- har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete.